

Uchwała nr 74/2014
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
z dnia 27 sierpnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia raportu o stanie gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego

Na podstawie art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1113 i z 2013 r. poz. 1646), Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, co następuje:

§ 1

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu przyjmuje raport o stanie gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Na podstawie art. 10a ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych organy Powiatu Górowskiego mogą wnieść do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu zastrzeżenia do raportu w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej
we Wrocławiu

Lucyna Hanus

Raport o stanie gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego

Wrocław 2014

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu

Raport stanowi załącznik do uchwały nr 74/2014
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
z dnia 27 sierpnia 2014 r.

www.wroclaw.rio.gov.pl

Spis treści

1.	Wstęp.....	5
2.	Ogólna charakterystyka Powiatu Górowskiego	6
2.1.	Położenie, obszar, mieszkańcy	6
2.2.	Organizacja Powiatu	7
2.3.	Informacja o stanie mienia	7
3.	Wyniki działalności nadzorczej, opiniodawczej i kontrolnej Regionalnej Izby Obrachunkowej w sprawach dotyczących gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego	9
3.1.	Wyniki badania uchwał w trybie nadzoru	9
3.2.	Wyniki działalności opiniodawczej.....	12
3.3.	Wyniki kontroli sprawozdań budżetowych	14
4.	Wyniki przeprowadzonych przez Izbę kontroli gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego	16
4.1.	Księgowość i sprawozdawczość budżetowa	16
4.2.	Rozrachunki	16
4.3.	Gromadzenie dochodów i dokonywanie wydatków.....	17
4.4.	Udzielanie zamówień publicznych.....	17
4.5.	Wykonywanie zadań zleconych i powierzonych	17
4.6.	Gospodarka mieniem	18
5.	Sytuacja ekonomiczno-finansowa Powiatu Górowskiego	18
5.1.	Charakterystyka budżetu Powiatu	18
5.2.	Poziom i struktura dochodów Powiatu.....	20
5.3.	Poziom i struktura wydatków Powiatu.....	23
5.4.	Skutki likwidacji SPZOZ	28
5.5.	Realizacja wyroku sądowego	31
5.6.	Deficyt budżetu i źródła jego finansowania	32
5.7.	Zadłużenie i koszty jego obsługi	34
5.8.	Działania organów Powiatu podejmowane w celu poprawy sytuacji finansowej Powiatu	36
5.9.	Uwarunkowania zachowania relacji określonych w art. 242 i 243 u.f.p.....	38
6.	Podsumowanie i wnioski	39

Załączniki (1–6)

1. Wstęp

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 10a ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1113 i z 2013 r. poz. 1646), zwanej dalej „u.r.i.o.”, sporządziła niniejszy Raport o stanie gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego w związku z planowanym przez Powiat finansowaniem w 2014 r. deficytu budżetu pożyczką z budżetu państwa udzielaną na podstawie art. 224 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.) — zwanej dalej „u.f.p.” — jednostkom samorządu terytorialnego realizującym postępowanie naprawcze.

Kolegium Izby, działając na podstawie art. 240a ust. 1 u.f.p., wezwało Powiat Górowski do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego¹ z powodu braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej i budżetu Powiatu na rok 2014 bez naruszenia relacji określonych w art. 243 u.f.p. oraz zagrożenia wykonania ustawowych zadań.

Rada Powiatu Górowskiego przyjęła program naprawczy dla Powiatu Górowskiego², który został przez Izbę pozytywnie zaopiniowany³, oraz wieloletnią prognozę finansową⁴ i uchwaliła budżet na 2014 rok⁵. W programie naprawczym założono, że w roku 2014 Powiat dokona spłaty zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne przejętych po zlikwidowanym w 2011 r. Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Górze (zwanym dalej SPZOZ) oraz zobowiązań wobec „Chemeko-System” Spółki z o.o. we Wrocławiu (zwanej dalej Chemeko) z tytułu odszkodowania zasądzonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2012 r. (sygn. akt I ACa 138/10) wraz z odsetkami, a źródłem finansowania wydatków bieżących z tego tytułu — z powodu niezachowania ustawowo określonego wskaźnika zadłużenia — będzie pożyczka z budżetu państwa.

Wielkości budżetowe przedstawione w wyżej wymienionych programie naprawczym oraz wieloletniej prognozie finansowej były aktualizowane.

Niniejszy Raport sporządzono na podstawie danych ujętych w zaktualizowanym programie naprawczym⁶ oraz zaktualizowanej, według stanu na 30 czerwca 2014 r., wieloletniej prognozie finansowej⁷ (zwanym dalej Programem i WPF), a także danych sprawozdawczych i wielkości planistycznych przedłożonych Izbie według stanu na 30 czerwca 2014 roku.

---

¹ Uchwała nr 4/2014 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu z dnia 8 stycznia 2014 r. w sprawie wezwania Powiatu Górowskiego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego.

² Uchwała nr XXXII/188/14 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 20 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Naprawczego dla Powiatu Górowskiego.

³ Uchwała nr V/66/2014 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu z dnia 28 marca 2014 roku.

⁴ Uchwała nr XXXIV/204/14 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Górowskiego na lata 2014–2038.

⁵ Uchwała nr XXXIII/194/14 Rady Powiatu Górowskiego z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie budżetu Powiatu Górowskiego na 2014 rok.

⁶ Program naprawczy został zaktualizowany uchwałą nr XXXIV/206/14 z dnia 10 czerwca 2014 r. oraz uchwałą nr XXXV/212/14 z dnia 7 lipca 2014 roku.

⁷ Prognozę zaktualizowano uchwałą nr 41/14 Zarządu Powiatu Górowskiego z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Górowskiego na lata 2014–2038.

Raport obejmuje generalnie lata 2010–2013, a więc okres bezpośrednio przed i po przejęciu w 2011 r. przez Powiat zobowiązań SPZOZ oraz po zasądzeniu w 2012 r. odszkodowania na rzecz Chemeko. Przy dokonywaniu analizy sytuacji finansowej Powiatu wykorzystano w kilku przypadkach wcześniejsze dane — w celu lepszego zobrazowania procesów i zjawisk mających wpływ na obecną sytuację finansową. Scharakteryzowano sytuację finansową Powiatu z uwzględnieniem oceny wpływu podjętych działań na poziom zadłużenia.

W Raporcie przedstawiono również ogólną charakterystykę Powiatu, omówiono podejmowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową działania nadzorcze oraz wyniki działalności opiniodawczej i kontrolnej, w tym wyniki kontroli kompleksowej gospodarki finansowej Powiatu przeprowadzonej przez Izbę w 2013 roku.

2. Ogólna charakterystyka Powiatu Górowskiego

2.1. Położenie, obszar, mieszkańcy

Powiat Górowski — o powierzchni 738,27 km² i liczbie mieszkańców 36 391 — jest położony w północnej części województwa dolnośląskiego, na obszarze podregionu legnicko-głogowskiego. Graniczy z województwami wielkopolskim i lubuskim (sąsiaduje z 7 powiatami: wschowskim, leszczyńskim, rawickim, trzebnickim, wołowskim, lubińskim i głogowskim). Siedzibą powiatu jest miasto Góra, w skład powiatu wchodzi 4 gminy: 2 miejsko-wiejskie (Góra i Wąsosz) oraz 2 wiejskie (Niechlów i Jemielno).

Rys. 1. Powiat Górowski na tle kraju

Ponad 70% powierzchni Powiatu Górowskiego stanowią obszary prawnie chronione. Przedmiotem ochrony są elementy o wartości kulturowej, krajobrazowej i przyrodniczej. Na terenie Powiatu znajdują się: obszar chronionego krajobrazu „Dolina Baryczy”, użytki ekologiczne

(„Wiklina”, „Czernina”, „Szedziec”, „Wiewierz”) i obszary Natura 2000 („Ostoja nad Baryczą”, „Dolina dolnej Baryczy”, „Łęgi Odrzańskie”). Przez teren Powiatu przepływają liczne rzeki, których łączna długość wynosi ok. 230,6 km, najważniejsze z nich to Barycz, Odra, Orla i Kopanica. Użytki rolne stanowią ok. 63% powierzchni powiatu, w ich ramach grunty orne stanowią 76%, a łąki i pastwiska odpowiednio 13% i 11%.

Dominujące znaczenie dla gospodarki Powiatu ma rolnictwo. Najcenniejszym surowcem naturalnym jest gaz ziemny, funkcjonują tu również liczne żwirownie. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r. wynosi 2788 i wskazuje na niewielki wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Stopa bezrobocia, liczona jako wskaźnik procentowy zarejestrowanych bezrobotnych do osób aktywnych zawodowo, uległa niewielkim zmianom — na koniec marca 2014 r. wyniosła 27,7%, co w stosunku do stopy bezrobocia w kraju (13,5%) określa „wskaźnik B” (iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju)⁸ większy niż 2,05. Wysoka stopa bezrobocia i poziom „wskaźnika B” wyższy niż 1,10 kwalifikuje Powiat do grupy najsłabszych ekonomicznie i uprawnionych do otrzymywania subwencji ogólnej — kwoty uzupełniającej.

2.2. Organizacja Powiatu

Zadania publiczne realizowane przez powiat określa art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.), zwanej dalej „u.s.p.”. W celu wykonywania zadań powiat może tworzyć jednostki organizacyjne i zawierać umowy z innymi podmiotami. Zadania powiatu wykonuje zarząd powiatu przy pomocy starostwa powiatowego oraz jednostek organizacyjnych powiatu.

Zadania Powiatu Górowskiego wykonywane są przez:

- 1) Starostwo Powiatowe w Górze,
- 2) Powiatowy Urząd Pracy w Górze,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Górze,
- 4) Powiatowy Ośrodek Sportu i Rekreacji w Górze,
- 5) Dom Pomocy Społecznej we Wronińcu,
- 6) Zespół Szkół w Górze,
- 7) Liceum Ogólnokształcące w Górze,
- 8) Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Wąsoszu,
- 9) Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Górze,
- 10) Powiatowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Górze.

Powiatowy Zarząd Dróg w Górze został zlikwidowany 24 listopada 2013 roku.

2.3. Informacja o stanie mienia

Mieniem powiatu jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez powiat lub inne powiatowe osoby prawne (art. 46 u.s.p.). Informację o stanie mienia — zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 3 u.f.p. — zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia organowi stanowiącemu,

---

⁸ Art. 22 ust. 7 i 8 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.).

w terminie do dnia 31 marca (następującego po roku budżetowym). Zawiera ona dane dotyczące: a) przysługujących jednostce praw własności, b) przysługujących jednostce innych niż własność praw majątkowych, c) zmian w stanie mienia, d) dochodów uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania, e) innych informacji mających wpływ na stan mienia jednostki samorządu terytorialnego.

Z informacji o stanie mienia, przedłożonej wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Powiatu za rok 2013 (uzupełnionej pismem z dnia 11 lipca 2014 r.) wynika:

- a) wartość mienia z przysługujących Powiatowi Górowskiemu praw własności — w wysokości 32,5 mln zł (według wartości ewidencyjnej), z tego wartość ewidencyjna budynków i obiektów inżynierii lądowej — w wysokości 29,9 mln zł i wartość ich umorzenia w wysokości 7,3 mln zł oraz wartość gruntów w wysokości 2,6 mln zł;
- b) łączna wartość przysługujących praw majątkowych innych niż własność w wysokości 49,3 tys. zł;
- c) dochody uzyskane z tytułu wykonywania praw majątkowych w wysokości 748,9 tys. zł, z tego opłaty za zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości (§ 047) — 12 tys. zł, najem i dzierżawa składników majątkowych (§ 075) — 109 tys. zł, zbycie praw majątkowych (§ 078) — 627,9 tys. zł.

W informacji zawarto dane o nieruchomościach objętych odpłatną umową najmu (ze wskazaniem najemców) lub umową dzierżawy oraz nieruchomościach wprowadzonych do obrotu (ze wskazaniem numerów ewidencyjnych działek); ze wskazanych nr ewidencyjnych: 1036/10-12 i 1036/16-51 wynika zamiar sprzedaży 38 działek gruntu, w tym 35 o niewielkiej wartości jednostkowej (od 104 do 122 zł), obecnie dzierżawionych, oraz sprzedaż terenu zabudowanego (lokali pod najem) o wartości 599 281 zł, a także zamiar sprzedaży pastwiska i nieużytków (o wartości 48 573 zł i 67 483 zł wg operatu szacunkowego z 2013 r.).

W danych o zmianach stanu mienia Powiatu wykazano sprzedaż udziałów Powiatowego Centrum Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. (zwanego dalej PCOZ), nie określając liczby sprzedanych udziałów i ich wartości.

Tabela 1. Aktywa trwałe wykazane w łącznym bilansie jednostek budżetowych na koniec lat 2009–2013

Aktywa	2009	2010	2011	2012	2013
A. Aktywa trwałe	26 372 105,30	27 141 312,54	27 702 485,54	26 920 510,43	30 520 638,44
A.I. Wartości niematerialne i prawne	26 249,80	15 897,28	9 986,80	10 319,84	6 541,84
A.II. Rzeczowe aktywa trwałe	26 168 864,65	26 953 060,23	27 548 409,49	26 783 644,60	26 044 134,62
A.II.1.1. Grunty	2 101 446,50	2 102 392,50	2 136 429,90	2 136 429,90	2 391 203,67
A.II.1.2. Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej	11 347 122,86	22 686 786,90	23 525 064,83	23 286 262,24	22 529 007,12
A.II.1.3–5. Pozostałe środki trwałe	2 418 319,37	2 163 880,83	1 886 914,76	1 360 952,46	1 123 923,83
A.II.2. Środki trwałe w budowie (inwestycje)	10 301 975,92	0	0	0	0
A.III. Należności długoterminowe	176 990,85	172 355,03	144 089,20	126 545,99	4 469 961,98
A.IV. Długoterminowe aktywa finansowe	0	0	0	0	0

Zarówno z danych przedstawionych w „Informacji o stanie mienia Powiatu Górowskiego za okres 01.01.2013 – 31.12.2013”, jak i wykazanych w łącznym bilansie jednostek budżetowych, sporządzonym na dzień 31 grudnia 2013 r., wynika stosunkowo niewielka wartość majątku Powiatu. Bilans informuje, że na koniec 2013 r. wartość rzeczowych aktywów trwałych wynosi

26 mln zł, w tym budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej o wartości 22,5 mln zł, natomiast wartość umorzenia środków trwałych wynosi 7,9 mln zł. Wielkość aktywów trwałych wykazanych w łącznym bilansie jednostek budżetowych na koniec lat 2009–2013 przedstawiono powyżej (Tabela 1).

Analiza zmian wartości aktywów trwałych w latach 2009–2013 wskazuje na niewielki wzrost ich wartości w latach 2010 i 2011, spadek w roku 2012 i ponowny wzrost w 2013 r. (co nie znajduje potwierdzenia w informacji o stanie mienia).

Wzrost wartości aktywów trwałych w 2013 r. jest skutkiem wzrostu należności długoterminowych (A.III) spowodowanego sprzedażą w grudniu 2013 r. udziałów PCOZ o łącznej wartości 5 mln zł (nabywca w momencie podpisania umowy zapłacił 0,6 mln zł, natomiast pozostałą wartość zobowiązał się spłacić w 7 równych ratach rocznych w latach 2014–2020). Należności długoterminowe nie zostały przedstawione w informacji o stanie mienia, w której odniesiono się jedynie do wykonanych w 2013 r. dochodów z tytułu wykonywania prawa własności. Jednocześnie zauważa się, że w bilansie na koniec lat 2011 i 2012 nie wykazano wartości aktywów nabytych poprzez wniesienie aportu rzeczowego i podwyższenie udziału Powiatu w PCOZ powstałej po likwidacji SPZOZ (poz. A.IV), co nie pozwala na pełną ocenę zmian stanu aktywów trwałych. W latach 2012 i 2013 nie nastąpił wzrost wartości rzeczowych aktywów trwałych, w tym w wyniku realizacji inwestycji. Wykazana w bilansie za 2009 rok wartość środków trwałych w budowie (inwestycji) jest odzwierciedleniem otrzymanych z budżetu państwa dotacji celowych na inwestycje i zakupy inwestycyjne, przeznaczonych na realizację przedsięwzięcia: „Budowa Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej”. Realizacja tej inwestycji spowodowała wzrost wartości rzeczowych aktywów trwałych (A.II.1.2), wykazanych w bilansie na 31 grudnia 2010 roku. Wzrost wartości aktywów rzeczowych w latach 2010 i 2011 wynika z uzyskanych efektów inwestycyjnych związanych z odbudową infrastruktury drogowej w związku z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, finansowaną dotacją celową z budżetu państwa. Informacja o stanie mienia nie określa długości dróg powiatowych, a z danych GUS wynika, że długość dróg o nawierzchni twardej (282,2 km), w tym twardej ulepszonej (269,7 km), nie wykazuje zmian w latach 2010–2013.

3. Wyniki działalności nadzorczej, opiniodawczej i kontrolnej Regionalnej Izby Obrachunkowej w sprawach dotyczących gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego

3.1. Wyniki badania uchwał w trybie nadzoru

Zgodnie z art. 11 u.r.i.o. w zakresie działalności nadzorczej właściwość rzeczowa regionalnych izb obrachunkowych obejmuje uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego w sprawach: 1) procedury uchwalania budżetu i jego zmian, 2) budżetu i jego zmian, 3) zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego jednostki samorządu terytorialnego oraz udzielania pożyczek, 4) zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, 5) podatków i opłat lokalnych, do których mają zastosowanie przepisy ustawy — Ordynacja podatkowa, 6) absolutorium, 7) wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian.

W latach 2010–2014 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu zbadało 180 uchwał podjętych przez organy Powiatu Górowskiego i uznało:

- 149 za zgodne z prawem,
- 23 za podjęte z nieistotnym naruszeniem prawa (wskazanie uchybień),
- 2 za podjęte z naruszeniem prawa (bez orzekania ich nieważności),
- 6 za podjęte z istotnym naruszeniem prawa, co w 5 przypadkach skutkowało stwierdzeniem ich nieważności (1 w części i 4 w całości), a w 1 przypadku — umorzeniem wszczętego postępowania, wobec wyeliminowania nieprawidłowości w sposób wskazany przez Kolegium.

Wyniki badania nadzorczego uchwał organów Powiatu Górowskiego w latach 2010–2014 przedstawiono poniżej (Tabela 2).

Tabela 2. Wyniki badania nadzorczego uchwał organów Powiatu Górowskiego w latach 2010–2014

Przedmiot uchwał organów Powiatu	Liczba zbadanych uchwał i wynik badania nadzorczego				
	2010	2011	2012	2013	2014
Procedura uchwalania budżetu		1 – nieistotne naruszenie prawa			
Budżet	1 – zgodna	1 – nieistotne naruszenie prawa	1 – zgodna	1 – zgodna	1 – nieistotne naruszenie prawa
Zmiana budżetu	27 – zgodne 2 – nieistotne naruszenie prawa	28 – zgodne 3 – nieistotne naruszenie prawa 1 – naruszenie prawa 1 – nieważna w części	24 – zgodne 1 – naruszenie prawa	31 – zgodne 1 – postępowanie umorzono	7 – zgodne
Zaciąganie długoterminowych kredytów i pożyczek					1 – zgodna 1 – nieważna w całości
Absolutorium	1 – nieważna w całości	1 – zgodna	1 – zgodna	1 – zgodna	1 – zgodna
Wieloletnia prognoza finansowa		1 – nieistotne naruszenie prawa	1 – nieistotne naruszenie prawa	1 – zgodna	1 – nieważna w całości
Zmiana wieloletniej prognozy finansowej		2 – zgodne 5 – nieistotne naruszenie prawa	7 – zgodne 1 – nieistotne naruszenie prawa	3 – zgodne 5 – nieistotne naruszenie prawa 1 – nieważna w całości	1 – zgodna 1 – nieistotne naruszenie prawa
Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania		1 – zgodna	1 – zgodna		1 – zgodna
Wydatki niewygasające	1 – zgodna		1 – zgodna		
Inne	1 – zgodna 1 – nieistotne naruszenie prawa	2 – zgodne			2 – zgodna

Orzeczenie przez Kolegium Izby nieważności 5 uchwał podjętych z istotnym naruszeniem prawa (4 uchwał Rady Powiatu Górowskiego i 1 uchwały Zarządu Powiatu) dotyczyło:

- uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium dla Zarządu Powiatu za 2009 rok, której zarzucono naruszenie art. 12 pkt 6 u.f.p. i art. 199 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), wobec dokonania oceny działalności organu wykonawczego w sferach innych niż ocena wykonania budżetu, w szczególności ze względu na fakt, iż ani we wniosku w sprawie absolutorium, ani w toku procedowania nad absolutorium nie zakwestionowano rzetelności sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu — uchwała Kolegium nr 37/2010;
- uchwały w sprawie zmiany budżetu — z powodu dokonania przez Zarząd Powiatu zmian w planie dochodów i wydatków z przekroczeniem kompetencji określonych w art. 257 pkt 1 u.f.p. — uchwała Kolegium nr 89/2011;
- uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Powiatu Górowskiego na lata 2013–2038, której zarzucono niespełnienie wymogu realności w odniesieniu do relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p., w szczególności z powodu wykazania zaniżonej wartości wydatków bieżących wykonanych w roku 2012 — uchwała Kolegium nr 50/2013;
- uchwały w sprawie zaciągnięcia pożyczki preferencyjnej z budżetu Państwa — z powodu braku podstawy prawnej do jej podjęcia, wobec uznania, iż wyrażenie przez Radę Powiatu jedynie woli „podjęcia działań w celu otrzymania pożyczki preferencyjnej z budżetu państwa” nie jest równoznaczne z postanowieniem o zaciągnięciu pożyczki — uchwała Kolegium nr 49/2014;
- uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Górowskiego na lata 2014–2038, której zarzucono naruszenie art. 226 ust. 1 w związku z art. 226 ust. 2a u.f.p., wobec braku przedstawienia spójnej informacji o sytuacji finansowej Powiatu, w tym wynikającej z przejścia zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ — uchwała Kolegium nr 50/2014.

Stwierdzone przez Kolegium Izby w latach 2010–2014 naruszenia prawa w uchwałach podjętych przez organy Powiatu — w odniesieniu do których nie wydano rozstrzygnięć nadzorczych — dotyczyły:

- uchwały Zarządu Powiatu w sprawie zmiany budżetu na rok 2010 r., której zarzucono podjęcie z przekroczeniem kompetencji z art. 257 pkt 1 u.f.p. — niemniej wobec utraty przez uchwałę budżetową mocy obowiązującej z dniem 31 grudnia 2010 r. ograniczono się do stwierdzenia podjęcia uchwały z naruszeniem prawa (uchwała Kolegium nr 5/2011);
- uchwały Rady Powiatu w sprawie zmiany budżetu na rok 2012, której zarzucono naruszenie art. 242 ust. 1 u.f.p. poprzez zwiększenie planu dochodów majątkowych i planu wydatków bieżących w związku z koniecznością wypłaty odszkodowania na rzecz osób prawnych (2 mln zł), niemniej — ze względu na wyjątkowe okoliczności dotyczące obowiązku wykonania wyroku sądowego i ograniczone możliwości dokonania zmian w planie wydatków w trybie przeniesień, o którym mowa w art. 256 u.f.p., oraz zapowiadane zmiany w ustawie (projekt z dnia 15 marca 2012 r.) — Kolegium odstąpiło od stwierdzenia nieważności tej uchwały (uchwała Kolegium nr 45/2012);
- uchwały Rady Powiatu w sprawie zmiany budżetu na rok 2013, w odniesieniu do której zastosowano postępowanie z art. 12 ust. 1 u.r.i.o., tj. wskazano nieprawidłowość polegającą na zaliczeniu spłat kredytu przejętego po likwidacji SPZOZ do rozchodów budżetu wbrew art. 6 ust. 2 u.f.p. i wezwano do jej usunięcia w oznaczonym terminie — postępowanie nadzorcze umorzono w następstwie wyeliminowania wskazanej nieprawidłowości przez wezwany organ (uchwała Kolegium nr 67/2013, poprzedzona uchwałą nr 49/2013).

Wielokrotnie stwierdzane przypadki nieistotnego naruszenia prawa w uchwałach podjętych przez organy Powiatu w latach 2010–2014 najczęściej dotyczyły następujących nieprawidłowości:

- w uchwałach w sprawie budżetu i jego zmian — nieuwzględnienia obowiązku zachowania spójności danych wynikających z treści uchwały z wykazanymi w załącznikach do uchwały, w tym w zakresie określenia dochodów bieżących i majątkowych, ustalenia wysokości rezerw celowych oraz stosowania klasyfikacji budżetowej;
- w uchwałach w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian — nieuwzględnienia obowiązku zachowania od 2014 r. relacji określonej w art. 243 u.f.p., niewłaściwego prezentowania wielkości, w tym mających wpływ na wyliczenie relacji z art. 243 u.f.p., niezachowania wymogu określenia limitów wydatków i limitu zobowiązań na poszczególne przedsięwzięcia, a począwszy od wprowadzenia obowiązku sporządzania i przekazywania wieloletniej prognozy finansowej według obowiązującego wzoru, także nieuwzględnienia obowiązku wykazania danych i objaśnienia ich wartości w wymaganej szczegółowości;
- w innych uchwałach związanych z budżetem, podjętych na podstawie art. 234 i art. 266 ust. 2 w związku z art. 266 ust. 1 u.f.p. — nieuwzględnienia wymogu szczegółowości i zakresu informacji, wynikających z przepisów stanowiących podstawę ich podjęcia.

3.2. Wyniki działalności opiniodawczej

Regionalne izby obrachunkowe, zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym, wydają opinie w sprawach określonych w art. 13 u.r.i.o. oraz art. 230 ust. 4 i art. 246 ust. 1 i 3 u.f.p. Wydawanie opinii należy do właściwości trzyosobowych składów orzekających, powołanych przez prezesa izby spośród członków kolegium. W wydanej opinii zawiera się ocena wyniku badania poprawności formalnoprawnej i parametrów ekonomicznych przedstawionych w dokumentach planistycznych (uchwałach i projektach uchwał) oraz sprawozdawczych (sprawozdania, informacje, wnioski), przedstawianych przez ustawowo wskazane organy jednostek samorządu terytorialnego.

W zakresie dokumentów przedłożonych przez Zarząd Powiatu Górowskiego w latach 2010–2014 wydano 32 opinie, z tego 13 pozytywnych, 16 pozytywnych z uwagami (wśród nich 1 z zastrzeżeniami) i 3 negatywne.

Przedmiot i wyniki opiniowania zaprezentowano poniżej (Tabela 3).

W latach 2010–2013 Zarząd Powiatu Górowskiego nie występował z wnioskiem o wydanie opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych (w przedmiotowej sprawie opinię pozytywną z uwagami wydano w 2008 r.). W okresie tym nie były podejmowane uchwały o zaciągnięciu długoterminowych pożyczek, kredytów i emisji obligacji.

Nieprawidłowości wskazane w opiniach negatywnych dotyczyły:

- w odniesieniu do projektu uchwały budżetowej na rok 2013 — niezachowania zasady określonej w art. 242 u.f.p. w związku z ustaleniem wydatków bieżących wyższych niż dochody bieżące powiększone o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki, braku odniesienia się do realności pozyskania dochodów majątkowych, w szczególności z tytułu sprzedaży udziałów w spółce oraz zaplanowania rezerwy na zarządzanie kryzysowe niższej niż wynikająca z art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 1166), jak również braku przedstawienia w uzasadnieniu do projektu uchwały budżetowej stanu zobowiązań długoterminowych;

- w odniesieniu do projektu uchwały budżetowej na rok 2014 — niezachowania relacji określonej w art. 243 u.f.p., wobec zaplanowania wskaźnika łącznej kwoty spłat wraz z należnymi odsetkami do dochodów na poziomie wyższym niż wynikający z obliczenia dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań oraz niewyodrębnienia dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań ochrony środowiska;
- w odniesieniu do projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, przedłożonego wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2014 — przekroczenia indywidualnego wskaźnika zdolności spłaty zadłużenia w latach 2014–2016, co oznacza niezachowanie w tych latach relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p.

Tabela 3. Charakter opinii wydanych przez Skład Orzekający Izby w sprawach Powiatu Górowskiego w latach 2010–2014

Przedmiot opinii	2010	2011	2012	2013	2014
Projekt uchwały budżetowej	pozytywna	pozytywna z uwagami	negatywna	negatywna	–
Możliwość sfinansowania deficytu budżetowego w projekcie uchwały budżetowej	–	pozytywna z uwagami	–	–	–
Możliwość sfinansowania deficytu budżetowego w uchwale budżetowej	–	pozytywna z uwagami	pozytywna	pozytywna z uwagami	pozytywna z uwagami
Informacja o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	pozytywna	pozytywna	pozytywna z uwagami	pozytywna z uwagami	–
Sprawozdanie z wykonania budżetu	pozytywna	pozytywna	pozytywna	pozytywna z uwagami	pozytywna z zastrzeżeniami
Wniosek komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium	pozytywna	pozytywna	pozytywna	pozytywna	pozytywna
Projekt uchwały o wieloletniej prognozie finansowej	pozytywna z uwagami	pozytywna z uwagami	pozytywna z uwagami	negatywna	–
Prawidłowość planowanej kwoty długu	–	pozytywna z uwagami	pozytywna z uwagami	pozytywna	pozytywna z uwagami
Program postępowania naprawczego	–	–	–	–	pozytywna z uwagami

W opiniach pozytywnych z uwagami wskazywane nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- nieodniesienia się do realności przychodów z tytułu wolnych środków, wskazanych jako źródło pokrycia deficytu, w tym wobec zagrożenia niezachowania zasady z art. 242 u.f.p. oraz braku możliwości ustalenia zabezpieczenia środków na spłatę zobowiązań (w opinii o projekcie uchwały budżetowej na rok 2012 i o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej na rok 2012 oraz w opinii o projekcie uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej);
- zagrożenia niezachowania, poczynając od 2014 r. relacji z art. 243 u.f.p. (w opiniach o projekcie uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i o prawidłowości planowanej kwoty długu);
- zagrożenia niezachowania na koniec roku budżetowego zasady określonej w art. 242 ust. 2 u.f.p. wobec rażąco niskiego wykonania planu dochodów bieżących i wystąpienia ujemnego

wyniku operacyjnego oraz niezachowania zasad gospodarki finansowej określonych art. 44 u.f.p. wobec dopuszczenia do wystąpienia zobowiązań wymagalnych (w opiniach dotyczących informacji o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze 2012 i 2013 r.);

- naruszenia art. 242 ust. 2 u.f.p. w związku z finansowaniem dochodami majątkowymi części deficytu operacyjnego, odzwierciedlone ujemną wartością wskaźnika jednorocznego (-0,7%), co niepomyślnie rokuje na możliwość zachowania w kolejnych latach budżetowych relacji z art. 243 u.f.p. (w opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok 2013) oraz niezachowania wymogów dotyczących sporządzania sprawozdań budżetowych (w opinii o sprawozdaniu za rok 2012);
- niezachowania spójności danych w zakresie ustalenia kwoty długu spłacanego wydatkami na koniec określonych lat budżetowych (w opiniach o prawidłowości planowanej kwoty długu i o projektach uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej);
- niezachowania w roku 2014 zasady określonej w art. 242 u.f.p., w tym również niespełnienia relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p. (liczonej z uwzględnieniem planowanego wyniku operacyjnego w latach 2014–2017), nieprawidłowego ujęcia spłaty pożyczki z budżetu państwa, niezachowania spójności danych dotyczących informacji, efektów oraz harmonogramu wprowadzania przedsięwzięć naprawczych, a także danych sprawozdawczych z zawartymi w „Prognozie budżetu Powiatu Górowskiego do roku 2025” (w opinii o programie postępowania naprawczego).

3.3. Wyniki kontroli sprawozdań budżetowych

Regionalne izby obrachunkowe kontrolują pod względem rachunkowym i formalnym kwartalne sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego na podstawie art. 9a u.r.i.o. Ponadto rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2014 r. poz. 119) nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek przekazywania właściwym regionalnym izbom obrachunkowym sprawozdań miesięcznych (za miesiące styczeń, listopad i grudzień), które również podlegają kontroli formalno-rachunkowej.

Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli formalnej i rachunkowej sprawozdań budżetowych przekazanych przez Zarząd Powiatu Górowskiego w latach 2010–2014 dotyczyły w poszczególnych sprawozdaniach:

- 1) Rb-27S sprawozdanie z wykonania planu dochodów:
  - braku zgodności wykonanych dochodów z tytułu subwencji ogólnej z wykazami MF (III kw. 2010 r. i I kw. 2014 r.),
  - nieprawidłowego wykazywania należności, co skutkowało brakiem bilansowania danych w odpowiednich podziałkach klasyfikacji budżetowej (II i IV kw. 2010 r., I i III kw. 2011 r., I–IV kw. 2012 r., III i IV kw. 2013 r., I kw. 2014 r.),
  - nieprawidłowego wykazania dochodów otrzymanych (III kw. 2011 r. i IV kw. 2013 r.),
  - braku wykazania planu po zmianach (I kw. 2014 r.);
- 2) Rb-28S sprawozdanie z wykonania planu wydatków:
  - braku zgodności wykazanego planu z określonym uchwałą budżetową (III i IV kw. 2012 r.),

- nieprawidłowego wykazania zaangażowania środków (II kw. 2010 r.),
  - braku wykazania planu po zmianach (I kw. 2014 r.);
- 3) Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce/deficycie:
- wykazania środków na pokrycie deficytu przy nadwyżce budżetu (I kw. 2010 r.),
  - nieprawidłowego wykazania rozchodów z tytułu wykupu obligacji samorządowych w kategorii rozchodów z tytułu wykupu papierów wartościowych (III kw. 2011 r.),
  - nieprawidłowego wykazania przychodów z tytułu wolnych środków w kategorii przychodów z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych (II kw. 2014 r.),
  - niewypełnienia danych uzupełniających sprawozdania w zakresie przychodów na pokrycie planowanego deficytu budżetu, zgodnie z art. 217 ust. 2 u.f.p. (II kw. 2014 r.);
- 4) Rb-Z sprawozdanie o stanie zobowiązań:
- nieprawidłowego ujęcia zobowiązań z tytułu emisji obligacji w kategorii zobowiązań z tytułu papierów wartościowych (II kw. 2010 r.),
  - niewykazania zobowiązań z tytułu przejętego kredytu po SPZOZ w kategorii zobowiązań z tytułu kredytów (III kw. 2011 r.);
- 5) Rb-N sprawozdanie o stanie należności:
- wykazywania gotówki w niewłaściwych grupach dłużników (III kw. 2010 r., III kw. 2011 r., I kw. 2014 r.),
  - wykazywania depozytów w niewłaściwych grupach dłużników (I kw. 2011 r.),
  - wykazania wartości spłat dokonanych za dłużnika z tytułu udzielonego poręczenia w niewłaściwej grupie dłużników (III kw. 2011 r.),
  - nieprawidłowego wykazania w sprawozdaniu Rb-N należności pozostałych do zapłaty w kwocie niższej od należności wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S (III kw. 2012 r.),
  - wykazania depozytów na żądanie w kwocie przewyższającej kwotę środków na rachunku budżetu wykazaną w sprawozdaniu Rb-ST (IV kw. 2013 r.);
- 6) Rb-31 sprawozdanie z wykonania planu finansowego gospodarstwa pomocniczego:
- braku zachowania wymaganej ciągłości bilansowej w zakresie ustalonych stanów na początek okresu sprawozdawczego (II i IV kw. 2010 r.),
  - wykazania ze znakiem minus zysku do podziału (z tego wpłaty do budżetu) i wpłaty z zysku do budżetu przy osiągniętej stracie (IV kw. 2010 r.),
  - niewykazania kwoty zmniejszenia środków obrotowych na pokrycie ujemnego wyniku operacyjnego przy osiągniętej stracie (IV kw. 2010 r.);
- 7) Rb-33 sprawozdanie z wykonania planu finansowego funduszu celowego nieposiadającego osobowości prawnej: braku zachowania wymaganej ciągłości bilansowej w zakresie ustalonego stanu na początek okresu sprawozdawczego (IV kw. 2010 r.);
- 8) Rb-ST sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego: wykazania środków na rachunku budżetu w kwocie niższej od sumy stanu środków z poszczególnych źródeł (IV kw. 2013 r.).

4. Wyniki przeprowadzonych przez Izbę kontroli gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając zgodnie z przepisami art. 7 ust. 1 u.r.i.o., w okresie od 6 sierpnia do 22 października 2013 r. przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej Powiatu Górowskiego. Kontrola objęła działalność finansową Powiatu, w tym realizację zamówień publicznych, głównie w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 marca 2013 roku.

4.1. Księgowość i sprawozdawczość budżetowa

W wyniku kontroli stwierdzono liczne uchybienia i nieprawidłowości dotyczące rachunkowości oraz sprawozdawczości budżetowej, wśród nich następujące:

W dniu 31 sierpnia 2012 r. z rachunku budżetu Powiatu, w wyniku zajęcia komorniczego, pobrana została kwota 279 218,04 zł (dotyczyła zobowiązań wobec Urzędu Skarbowego, przejętych po zlikwidowanym SPZOZ w Górze). Dopiero w trakcie kontroli, tj. 18 października 2013 r., wystąpiono z pisemnym wnioskiem do komornika skarbowego o dokonanie rozliczenia zajętej wierzytelności.

W zakresie sprawozdawczości stwierdzono między innymi, że zobowiązania z tytułu kredytu przejętego po zlikwidowanym SPZOZ wykazywano w sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec IV kw. lat 2011 i 2012 oraz na koniec II kw. 2013 r. w części A „Zobowiązania według tytułów dłużnych” w kwotach pozostałego do spłaty kapitału kredytu odpowiednio: 11 487 940,33 zł, 10 827 940,33 zł i 10 497 940,33 zł, a także w części D „Uzupełniające dane o zobowiązaniach jednostek samorządu terytorialnego, wynikających z zawartych umów na okres dłuższy niż 6 miesięcy, o terminie płatności przypadającym w latach następnych”, w wysokościach równych ewentualnym przyszłym zobowiązaniom z tego tytułu. Było to niezgodne z § 10 załącznika nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. Nr 43, poz. 247), w brzmieniu wówczas obowiązującym, z którego wynikało, że w części D sprawozdania Rb-Z dotyczącej uzupełniających danych o zobowiązaniach (...) nie wykazuje się zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek oraz papierów wartościowych.

4.2. Rozrachunki

Kontrolą objęto m.in. przejęte przez Powiat Górowski zobowiązania i należności po zlikwidowanym SPZOZ. Kontrola wykazała, że kwota przejętych przez Powiat zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ była zgodna z kwotą zobowiązań wykazanych w bilansie SPZOZ sporządzonym na 25 czerwca 2011 r. (dzień zakończenia likwidacji).

4.3. Gromadzenie dochodów i dokonywanie wydatków

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykazywania danych o dochodach w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz w zakresie ich klasyfikacji budżetowej.

Uchybienia i nieprawidłowości stwierdzone w zakresie dokonywania wydatków budżetowych dotyczyły m.in.:

- dokonywania odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w kwotach niższych od wynikających z prawidłowego obliczenia, nieterminowego ich przekazywania na wyodrębniony rachunek bankowy funduszu, niedokonania korekt funduszu na koniec roku poprzez jego obniżenie,
- zawarcia umów o udzielenie dotacji, wbrew art. 46 ust. 1 u.f.p. przed zaplanowaniem w budżecie Powiatu wydatków na ten cel,
- przekazania dotacji, wbrew art. 254 pkt 3 u.f.p. przed zaplanowaniem w uchwale budżetowej Powiatu wydatków na ten cel,
- zawarcia umowy o udzielenie dotacji po 52 dniach od ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert, podczas gdy zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.) należało to uczynić bez zbędnej zwłoki.

4.4. Udzielanie zamówień publicznych

W zakresie udzielania zamówień publicznych kontrola wykazała nieprawidłowości i uchybienia dotyczące m.in. publikowania ogłoszeń o przetargu oraz o udzieleniu zamówienia publicznego, dokumentowania wysłania oraz publikacji zawiadomień o wyborze oferty, sporządzania protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, ustalania wartości zamówienia realizowanego okresowo, ustalania wysokości wadium w postępowaniu, nieokreślenia trybu pracy i zakresu obowiązków członków powołanej komisji przetargowej.

Stwierdzono również, że wystawiona przez wykonawcę faktura nie została sprawdzona przez inspektora nadzoru, nie załączono do niej również kosztorysu powykonawczego, co było niezgodnie z postanowieniami § 7 ust. 4 Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów księgowych z 15 stycznia 2009 r. oraz § 2 ust. 20 umowy o pełnienie nadzoru inwestorskiego z 20 lipca 2010 roku.

Zlecenie usługi przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia nie było kontrasygnowane przez Skarbnika Powiatu, mimo wymogu art. 48 ust. 3 u.s.p.

4.5. Wykonywanie zadań zleconych i powierzonych

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ujmowania w budżecie Powiatu dotacji związanych z realizacją zadań zleconych i powierzonych. Poniesione wydatki zostały udokumentowane źródłowymi dowodami księgowymi.

4.6. Gospodarka mieniem

W zakresie gospodarki mieniem stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. niesporządzenia wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, wbrew wymaganiom wynikającym z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.), ponadto w ogłoszeniu o drugim przetargu na sprzedaż nieruchomości gruntowej zabudowanej nie zamieszczono informacji o terminie przeprowadzenia poprzedniego przetargu, co było niezgodne z art. 38 ust. 2 tej ustawy.

W zakresie inwentaryzacji składników majątkowych stwierdzono między innymi, że dla dokonania spisu z natury w ramach przeprowadzonej w 2011 r. inwentaryzacji majątku nie powołano zespołów spisowych wbrew wymaganiom § 4 ust. 4 pkt 1 „Instrukcji inwentaryzacyjnej”, wprowadzonej zarządzeniem nr 6/2011 Starosty z 25 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia polityki rachunkowości.

Treść wystąpienia pokontrolnego opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Izby — http://bip.wroclaw.rio.gov.pl/dok_wnioski/P04K047K13.pdf.

5. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Powiatu Górowskiego

5.1. Charakterystyka budżetu Powiatu

Samodzielność powiatów w określaniu struktury wydatków jest ograniczona strukturą dochodów. Kluczowe znaczenie dla prawidłowego planowania wydatków budżetowych, decydujących o sytuacji finansowej, mają przede wszystkim:

- poprawne (realne) szacowanie dochodów budżetowych,
- umiejętność określania hierarchii potrzeb (wydatków) oraz trafność podejmowania decyzji o kolejności ich realizacji, szczególnie w okresie spłaty zadłużenia (ze względu na konieczność zabezpieczenia środków na obsługę długu).

Dochodami powiatu są dochody własne, subwencja ogólna (składająca się z części oświatowej, wyrównawczej i równoważącej) i dotacje celowe z budżetu państwa. Wśród ustawowo określonych dochodów własnych powiatu wymienić należy: udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (10,25%) oraz podatku dochodowego od osób prawnych (1,40%), wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu uiszczane na podstawie odrębnych przepisów, dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych, dochody z majątku powiatu, spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, 5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazanych należności stanowiących dochody powiatu, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego oraz inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

Ponadto dochodami powiatu mogą być środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi.

Wykonane przez Powiat Górowski w latach 2010–2013 budżety charakteryzuje zróżnicowany stopień wykonania planu dochodów (od 91,5% w 2012 r. do 98,0% w 2013 r.) i planu wydatków (od 90,2% w 2012 r. do 98,0% w 2013 r.). Dokonywane w trakcie realizacji budżetu zmiany w planie dochodów i wydatków (ponad 30 zmian rocznie w latach 2011–2013) wskazują na wysokie uzależnienie budżetu Powiatu od zmian poziomu dotacji celowych. Jednocześnie zauważa się, że latach 2012 i 2013 w ostatnich dniach roku budżetowego dokonano znaczącego obniżenia planu dochodów własnych (o ponad 2,4 mln zł), z czym łączyło się obniżenie planu wydatków bieżących, w tym wydatków na wynagrodzenia i pochodne, wydatków na remonty (w 2012 r.) oraz wydatków na wypłatę odszkodowania i pokrycie zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ.

Tabela 4. Zmiany planu dochodów i wydatków Powiatu Górowskiego w latach 2010–2013 i pierwszym półroczu 2014

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		I półrocze 2014	
	dochody	wydatki	dochody	wydatki	dochody	wydatki	dochody	wydatki
Uchwała budżetowa	34 574 848	34 729 848	40 820 889	41 520 889	50 233 134	48 683 134	38 314 711	49 593 377
Plan po zmianach (stan 30 czerwca)	42 164 824	43 015 384	46 423 009	47 365 540	49 374 192	49 738 883	38 928 203	50 317 667
Plan po zmianach (stan 30 września)	42 935 083	43 785 643	47 576 945	48 519 476	49 729 642	50 094 333	×	×
Plan po zmianach (stan 31 grudnia)	65 637 452	66 488 012	44 981 256	45 925 296	48 033 940	48 398 631	×	×
Wykonanie	60 588 304	60 200 057	41 137 272	41 416 621	47 070 605	47 406 997	20 654 465	18 963 240
% wykonania	92,3	90,5	91,5	90,2	98,0	98,0	×	×

Zmiany budżetu wskazują, że ostateczne decyzje dotyczące określenia hierarchii potrzeb (wydatków) przez Radę Powiatu Górowskiego podejmowane były także w ostatnich dniach roku budżetowego i w tym przypadku stanowiły jedynie wyraz dostosowania ustalonego budżetu do możliwości jego wykonania.

W uchwale budżetowej na rok 2014 (uchwała nr XXXIII/194/14 z dnia 25 kwietnia 2014 r.) w trakcie jej realizacji (do 30 czerwca 2014 r.) dokonano 5 zmian, w tym stanowiące wyraz dostosowania realizacji zadań do możliwości finansowych.

Poziom dochodów i wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca wskazuje, że w latach 2010–2013 Powiat Górowski realizował dochody i wydatki wyższe od średnich, ustalonych dla powiatów w kraju. Dla porównania — dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły:

- w 2010 r. w Powiecie — 1015 zł i 994 zł, w kraju — 868 zł i 920 zł,
- w 2011 r. w Powiecie — 1650 zł i 1639 zł, w kraju — 908 zł i 928 zł,
- w 2012 r. w Powiecie — 1123 zł i 1131 zł, w kraju — 868 zł i 866 zł
- w 2013 r. w Powiecie — 1293 zł i 1303 zł, w kraju — 889 zł i 883 zł.

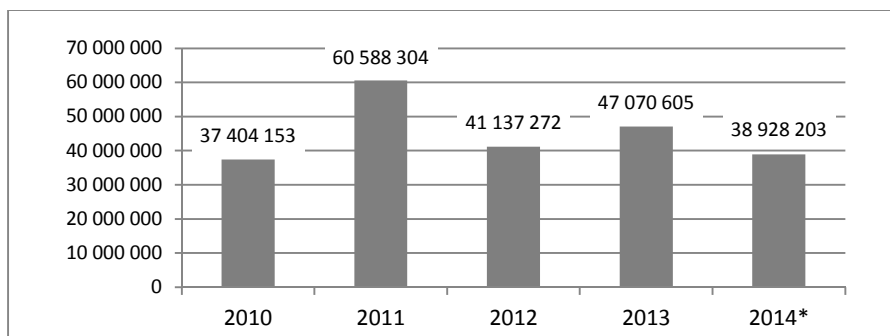
Z porównania tych wielkości wynika także, że w latach 2010 i 2011 dochody na 1 mieszkańca Powiatu były wyższe niż wydatki (odpowiednio o 21 zł i 11 zł), natomiast w latach 2012 i 2013 wydatki na 1 mieszkańca były wyższe od dochodów (odpowiednio o 8 zł i 10 zł). Analogiczne wielkości dla wszystkich powiatów ziemskich w kraju wskazują odmienną sytuację, tj. w latach 2010 i 2011 wydatki były wyższe niż dochody (odpowiednio o 52 zł i 20 zł), a w latach 2012 i 2013 dochody były wyższe niż wydatki (odpowiednio o 2 zł i 6 zł).

Porównanie wielkości *per capita* pozwala też zauważyć, że z budżetu Powiatu wydatковано w latach 2010–2013 zauważalnie wyższe kwoty niż średnio w kraju — odpowiednio w latach wyższe o: 74 zł, 711 zł, 265 zł i 420 zł.

Jednocześnie ustalono, że wyższy poziom dotyczy wydatków bieżących, bowiem wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły odpowiednio w latach: 51 zł, 45 zł, 4 zł i 3 zł, podczas gdy analogiczne w kraju wyniosły: 201 zł, 174 zł, 108 zł i 110 zł.

5.2. Poziom i struktura dochodów Powiatu

W roku 2013 dochody Powiatu wyniosły 47 070 605 zł i w stosunku do wykonanych w 2010 r. wzrosły o 9 666 452 zł (o 25,8%). W budżecie na rok 2014 zaplanowano dochody w wysokości 38 928 203 zł (plan po zmianach wg stanu na 30 czerwca), tj. o 8 142 402 zł (17,3%) niższe od uzyskanych w 2013 r., a jednocześnie tylko o 1 524 050 zł (4,1%) wyższe od wykonanych w 2010 roku.

* Plan według stanu na 30 czerwca.

Rys. 2. Dochody ogółem Powiatu Górowskiego wykonane w latach 2010–2013 oraz planowane na rok 2014 (w zł)

Łączny wzrost dochodów Powiatu w latach 2010–2013 nie odbiega od średniej dla powiatów ziemskich, niemniej wahania wskaźnika rocznej dynamiki dochodów w tych latach: 93,2%, 162,0%, 67,9% i 114,4% są bardziej zróżnicowane w stosunku do średnich dla powiatów (112,0%, 104,7%, 95,6% i 102,5). Szczególnie dotyczy to dynamiki wzrostu odnotowanej w 2011 r., która wyniosła 162,0%. Z wielkości planowanych na rok 2014 wynika możliwy spadek dynamiki do poniżej 83% dochodów zrealizowanych w roku 2013.

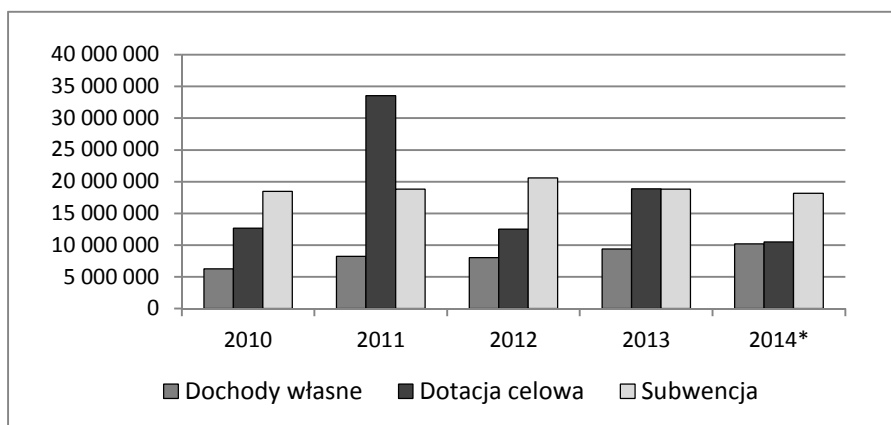
Wyniki analiz wskazują, że o niestabilnym poziomie dochodów Powiatu (określonym odchyleniem wskaźnika rocznej dynamiki) decydują dochody z tytułu dotacji celowej, które określają: 33,9%, 55,3%, 30,4% i 40,1% dochodów (wykonanych w latach 2010–2013) i 27,0% (planowanych w 2014 r.).

Dochody Powiatu w znaczącej części (w latach 2010–2013 średnio w 83%) pochodzą z dotacji celowych i z subwencji ogólnej, co świadczy o wysokim uzależnieniu finansowym od dochodów przekazywanych z budżetu państwa. Podkreślić należy, że Powiat nie ma żadnego wpływu na wielkość tych kategorii dochodów oraz bardzo ograniczony wpływ na wielkość wpływów z tytułu udziału w podatkach dochodowych stanowiących dochód budżetu państwa oraz wpływów z opłat komunikacyjnych.

Wyniki analiz struktury dochodów Powiatu wskazują na szczególnie niski udział dochodów własnych, który w 2010 r. wyniósł 16,8%, a w latach 2012 i 2013 wzrósł do 19,5% i 20,0% wykonanych dochodów.

Tabela 5. Dochody Powiatu Górowskiego według źródeł wykonane w latach 2010–2013 i planowane na rok 2014

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		Plan na 2014 (stan 30 czerwca)	
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%
Dochody ogółem, z tego:	37 404 153	100,0	60 588 304	100,0	41 137 272	100,0	47 070 605	100,0	38 928 203	100,0
Dochody własne, w tym:	6 290 073	16,8	8 254 847	13,6	8 019 137	19,5	9 395 556	20,0	10 220 758	26,3
PIT (§ 001)	2 511 392	6,7	2 913 319	4,8	3 089 816	7,5	3 391 256	7,2	3 628 517	9,3
CIT (§ 002)	89 469	0,2	190 060	0,3	178 676	0,4	161 173	0,3	200 000	0,5
Wpływy z opłaty komunikacyjnej (§ 042)	873 207	2,3	829 631	1,4	761 217	1,9	805 423	1,7	1 000 000	2,6
Wpływy z usług (§ 083)	1 490 031	4,0	2 339 798	3,9	2 175 991	5,3	2 268 034	4,8	2 257 570	5,8
Sprzedaż majątku (§§ 077, 078, 087)	124 807	0,3	0	0,0	0	0,0	628 689	1,3	725 000	1,9
Dotacje celowe, z tego:	12 664 059	33,9	33 528 068	55,3	12 512 833	30,4	18 855 316	40,1	10 525 440	27,0
Na zadania z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	8 112 196	21,7	6 888 875	11,4	8 545 076	20,8	14 772 580	31,4	7 906 682	20,3
Na zadania własne	2 793 332	7,5	24 886 756	41,1	2 178 713	5,3	2 474 991	5,3	1 996 187	5,1
Na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	11 988	0,0	42 000	0,1	49 167	0,1	54 595	0,1	0	0,0
Na zadania realizowane na podstawie porozumień pomiędzy JST	1 682 135	4,5	1 710 437	2,8	1 732 877	4,2	1 553 151	3,3	222 571	0,6
Otrzymane z funduszy celowych	64 408	0,2	0	0,0	7 000	0,0	0	0,0	400 000	1,0
Subwencja ogólna, z tego:	18 450 022	49,3	18 805 389	31,0	20 605 302	50,1	18 819 733	40,0	18 182 005	46,7
Część oświatowa	11 939 802	31,9	12 615 063	20,8	14 179 553	34,5	12 349 295	26,2	11 742 694	30,2
Część wyrównawcza	4 662 521	12,5	4 590 283	7,6	4 998 276	12,2	4 868 371	10,3	4 954 902	12,7
Część równoważąca	1 523 636	4,1	1 555 031	2,6	1 404 681	3,4	1 575 526	3,3	1 484 409	3,8
Środki na uzupełnienie dochodów	324 063	0,9	44 012	0,1	22 792	0,1	26 541	0,1	0	0,0

* Plan według stanu na 30 czerwca.

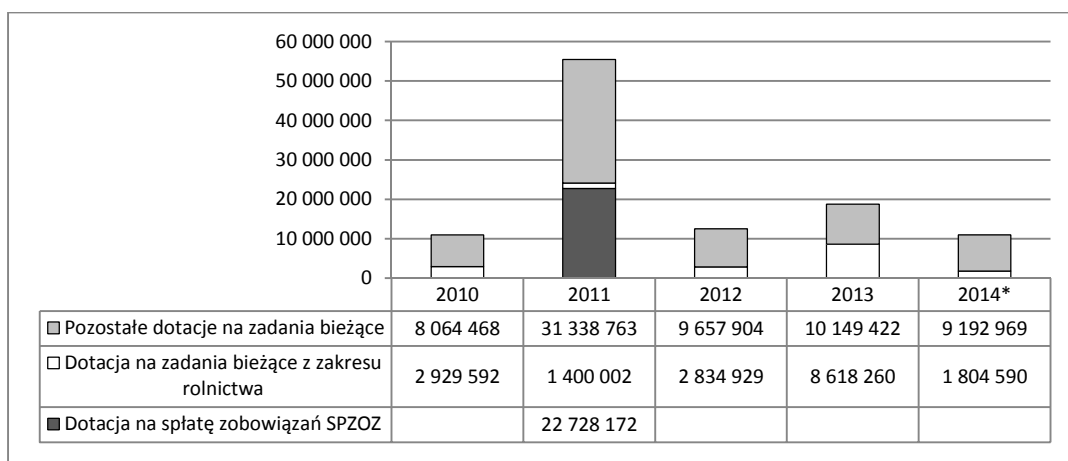
Rys. 3. Dochody Powiatu Górowskiego według źródeł w latach 2010–2013 oraz planowane na rok 2014 (w zł)

Ze średnich wielkości dla kraju wynika, że w 2010 r. dochody własne stanowiły 28,2% dochodów powiatów, a w latach 2012 i 2013 udział ten wzrósł do 29,4% i 29,9% ich dochodów.

Odnotowany w 2011 r. wzrost dochodów (o 62%) był wynikiem uzyskania przez Powiat (organ prowadzący SPZOZ) dotacji celowej z budżetu państwa w kwocie 22 728 171,81 zł na zadania własne z zakresu polityki rozwoju nieujęte w kontraktach wojewódzkich w ramach realizacji programu wieloletniego „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia”, tzw. planu B.

Wykonane w 2011 r. dochody w 55,3% pochodziły z dotacji celowych, które były prawie trzykrotnie wyższe od otrzymanych w latach 2010 i 2012 oraz ponad trzykrotnie wyższe od planowanych na rok 2014.

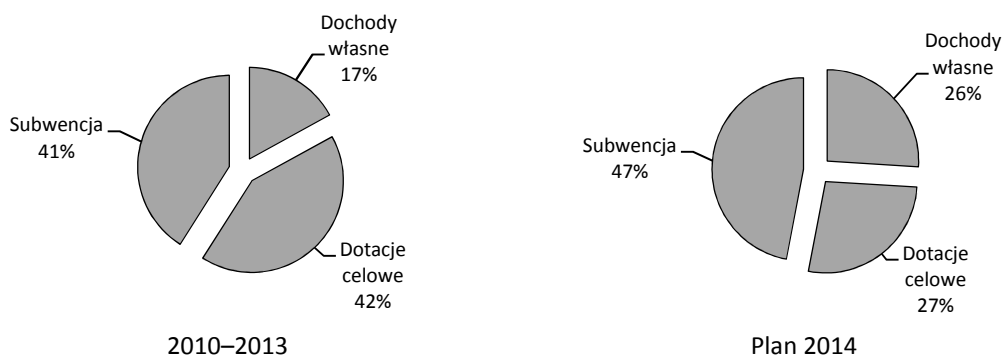
O wzroście dochodów Powiatu także w 2013 r. zdecydował wzrost kwot dotacji celowych (o 50,7%) w stosunku do wykonanych w 2012 r. (w tym przypadku w związku z otrzymaniem kwoty 8 618 260 zł na zadania z zakresu administracji rządowej związane z realizacją programu scalania gruntów rolnych, finansowanego z udziałem środków UE).

* Plan według stanu na 30 czerwca.

Rys. 4. Dotacje celowe na zadania bieżące dla Powiatu Górowskiego w latach 2010–2014

Ustalone w uchwale budżetowej na rok 2014 dochody (po zmianach) wynoszą 38 928 203 zł, co w porównaniu z wykonaniem 2013 r. oznacza ich spadek o 17%. Obniżenie dochodów jest konsekwencją zaplanowania na znacznie niższym poziomie dochodów z tytułu dotacji celowych (56% wykonania 2013 r.). Założono natomiast w porównaniu z 2013 r. wzrost dochodów własnych o 9% (2013 r. — 9 395 556 zł, plan na 2014 r. — 10 220 758 zł) oraz zbliżony poziom subwencji (2013 r. — 18 819 733 zł; plan na 2014 r. — 18 182 005 zł).

Rys. 5. Struktura dochodów Powiatu Górowskiego — uśrednionych w latach 2010–2013 oraz planowanych na rok 2014

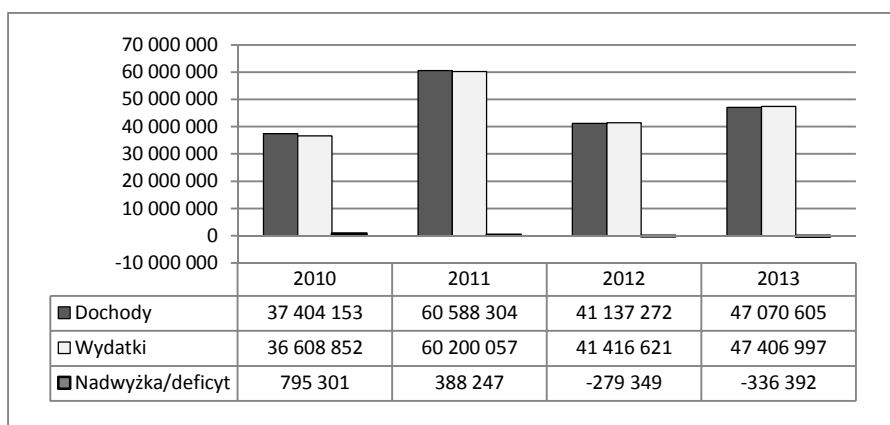
W ocenie Izby przyjęte dla 2014 r. wielkości są realne. Dla potrzeb WPF przyjęto założenia makroekonomiczne opublikowane przez Ministerstwo Finansów oraz prognozy demograficzne dla Powiatu.

W pierwszym półroczu 2014 roku Powiat zrealizował dochody w kwocie 20 654 465 zł, co stanowiło 53,1% dochodów planowanych, z tego: dochody własne 46,6% (plan — 10 220 758 zł, wykonanie — 4 758 074 zł), dotacje celowe 51,8% (plan — 10 525 440 zł, wykonanie — 5 450 459 zł) oraz subwencje 57,5% (plan — 18 182 005 zł, wykonanie — 10 445 932 zł).

Poziom dochodów planowanych na rok 2014 na tle dochodów wykonanych w latach 2010–2013 oraz ich dynamikę i strukturę przedstawiono w załączniku (Załącznik nr 1).

5.3. Poziom i struktura wydatków Powiatu

Analogicznie, jak dochody, również wydatki budżetu Powiatu w analizowanym okresie miały niestabilny poziom (określony odchyleniem wskaźnika rocznej dynamiki), zależny od poziomu realizowanych dochodów z tytułu dotacji celowych.

Rys. 6. Dochody i wydatki Powiatu Górowskiego w latach 2010–2013 (w zł)

Wykonanie wydatków Powiatu w latach 2010–2013 i planowanych w roku 2014 według działów klasyfikacji budżetowej (według rodzaju finansowanych zadań) z wyróżnieniem wydatków majątkowych oraz wydatków na wynagrodzenia i pochodne przedstawiono poniżej (Tabela 6).

Analiza struktury wydatków budżetu Powiatu według działów klasyfikacji budżetowej wskazuje, że w latach 2012 i 2013 największe wydatki poniesiono na realizację zadań oświaty i wychowania (32,5% i 28,1%), administracji publicznej (13,3% i 12,0%), pomocy społecznej (11,0% i 10,7%) i ochrony zdrowia (8,5% i 6,9%). W 2012 r. wydatki na realizację tych zadań stanowiły łącznie 65,3% wydatków Powiatu (analogiczna średnia dla powiatów ziemskich wyniosła 62,9%), a w 2013 r. stanowiły 57,7% wydatków Powiatu (przy średniej 63,1%). Z wielkości określonych w budżecie na rok 2014 wynika wzrost udziału finansowania tych zadań do 75,5% planowanych wydatków, w tym wzrost udziału zadań administracji do 26,8% i zadań ochrony zdrowia do 13,5% planowanych wydatków. Odnotowany w 2013 r. spadek udziału tych wydatków wiązał się z ponad trzykrotnym wzrostem wydatków na realizację zadań rolnictwa, których udział w wydatkach Powiatu wzrósł z 6,9% (w 2012 r.) do 18,2% (w 2013 r.), a w planowanych na rok 2014 spadł do 3,6% planowanych wydatków.

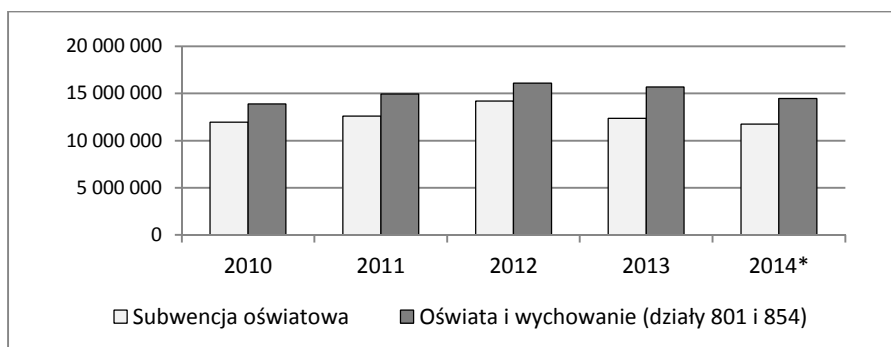

Tabela 6. Struktura wydatków Powiatu Górowskiego według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2010–2013 i planowanych na rok 2014

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		Plan na 2014 (stan 30 czerwca)	
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%
Wydatki ogółem, z tego:	36 608 852	100,0	60 200 057	100,0	41 416 621	100,0	47 406 997	100,0	50 317 667	100,0
010 — Rolnictwo i łowiectwo	2 958 066	8,1	1 448 941	2,4	2 854 928	6,9	8 618 260	18,2	1 804 590	3,6
– majątkowe	30 000	0,1	0	0,0	20 000	0,0	0	0,0	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
600 — Transport i łączność	4 249 035	11,6	3 928 402	6,5	2 764 715	6,7	2 575 925	5,4	1 671 400	3,3
– majątkowe	1 564 047	4,3	1 171 007	1,9	0	0,0	0	0,0	125 000	0,2
– wynagrodzenia i pochodne	925 262	2,5	930 811	1,5	908 870	2,2	964 299	2,0	401 800	0,8
750 — Administracja publiczna	4 240 024	11,6	3 883 642	6,5	5 513 064	13,3	5 708 304	12,0	13 505 376	26,8
– majątkowe	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	245 000	0,5
– wynagrodzenia i pochodne	2 605 372	7,1	2 507 286	4,2	2 852 682	6,9	2 736 161	5,8	3 194 676	6,3
754 — Bezpieczeństwo publiczne i ochrona ppoż.	3 124 274	8,5	3 062 429	5,1	3 224 847	7,8	3 438 671	7,3	3 275 618	6,5
– majątkowe	146 964	0,4	29 656	0,0	33 000	0,1	28 452	0,1	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	2 384 818	6,5	2 523 396	4,2	2 656 967	6,4	2 946 995	6,2	2 817 859	5,6
757 — Obsługa długu	1 033 273	2,8	1 016 253	1,7	486 243	1,2	352 026	0,7	500 000	1,0
801 — Oświata i wychowanie	11 258 404	30,8	12 338 857	20,5	13 445 140	32,5	13 343 134	28,1	12 353 606	24,6
– majątkowe	134 895	0,4	0	0,0	0	0,0	7 995	0,0	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	9 216 670	25,2	10 124 978	16,8	10 976 851	26,5	11 150 752	23,5	10 018 172	19,9
851 — Ochrona zdrowia	1 623 800	4,4	25 876 523	43,0	3 536 184	8,5	3 253 430	6,9	6 773 582	13,5
– majątkowe	0	0,0	450 000	0,7	78 081	0,2	0	0,0	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
852 — Pomoc społeczna	3 334 064	9,1	3 674 565	6,1	4 548 890	11,0	5 065 697	10,7	5 382 281	10,7
– majątkowe	0	0,0	0	0,0	25 945	0,1	0	0,0	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	1 655 044	4,5	1 662 902	2,8	1 733 768	4,2	2 304 175	4,9	2 438 128	4,8
853 — Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 322 421	3,6	1 267 178	2,1	1 430 397	3,5	1 803 386	3,8	1 676 319	3,3
– majątkowe	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	1 118 288	3,1	1 049 935	1,7	1 178 434	2,8	1 327 046	2,8	1 300 705	2,6
854 — Edukacyjna opieka wychowawcza	2 617 251	7,1	2 618 329	4,3	2 665 734	6,4	2 338 747	4,9	2 108 556	4,2
– majątkowe	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
– wynagrodzenia i pochodne	2 009 927	5,5	1 996 354	3,3	2 123 077	5,1	1 942 453	4,1	1 760 248	3,5
Pozostałe działy	848 240	2,3	1 084 937	1,8	946 479	2,3	909 416	1,9	1 266 339	2,5

W budżetach za lata 2012 i 2013 widoczny jest niski udział wydatków na finansowanie zadań związanych z utrzymaniem dróg (odpowiednio 6,7% i 5,4% wydatków), przy braku wydatków na rozwój infrastruktury drogowej. Z wielkości zaplanowanych na rok 2014 wynika, że udział ten ulegnie dalszemu obniżeniu — do 3,3% planowanych wydatków, co wskazuje na marginalizację wydatków związanych z utrzymaniem dróg. Dla porównania — wydatki na zadania drogowe stanowią 12,6% i 12,8%, w tym majątkowe 6,9% i 7,4% wydatków powiatów ziemskich w latach 2012 i 2013.

Wydatki na oświatę i wychowanie (klasyfikowane w działach 801 — Oświata i wychowanie i 854 — Edukacyjna opieka wychowawcza) w analizowanym okresie są wyższe od kwot subwencji oświatowej (Rys. 7).

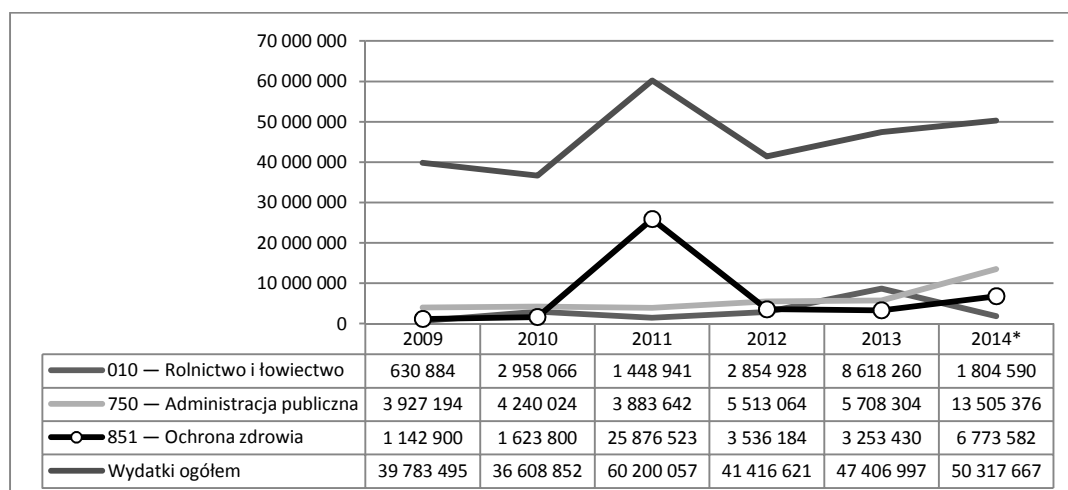

* Plan według stanu na 30 czerwca.

Rys. 7. Subwencja oświatowa oraz wydatki na oświatę i wychowanie Powiatu Górowskiego (w zł)

Struktura wydatków budżetu Powiatu według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2010–2013 wykazuje duże zróżnicowanie w poszczególnych latach i występowanie znaczących odchyłeń od średnich dla powiatów ziemskich. Wyniki porównań, w tym przy zastosowaniu wielkości uśrednionych, upoważniają do **przyjęcia wykonania budżetu Powiatu w 2012 r. za reprezentatywny dla badanego okresu**, tak pod względem wielkości, jak i struktury wydatków.

Poziom wydatków ogółem Powiatu, jak i wydatków w niektórych działach, a w szczególności w działach: 010 — Rolnictwo i łowiectwo, 750 — Administracja publiczna oraz 851 — Ochrona zdrowia, jest bardzo zróżnicowany i nieporównywalny z wykonaniem lat poprzednich (Rys. 8).

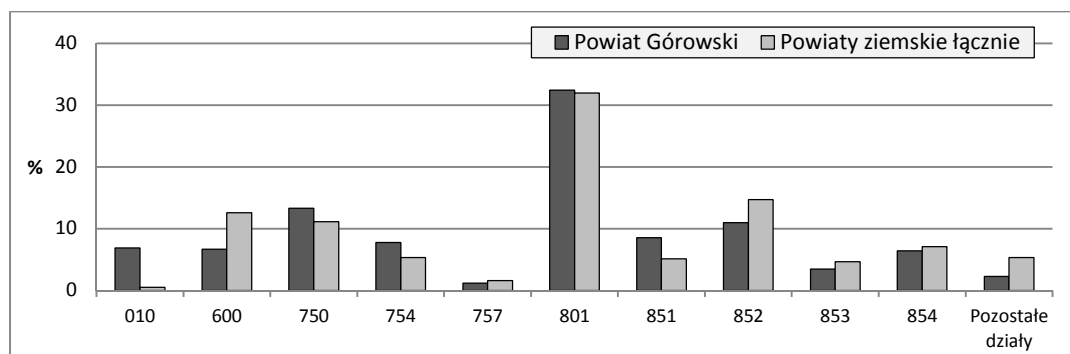
* Plan według stanu na 30 czerwca.

Rys. 8. Wydatki Powiatu Górowskiego wykonane w latach 2010–2013 oraz planowane na rok 2014 (w zł)

Na wielkość i strukturę wydatków budżetu Powiatu w 2011 r. oddziaływała realizacja programu „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia”, a w 2013 r. realizacja programu scalania gruntów rolnych. Planowany w 2014 r. poziom wydatków na administrację publiczną i ochronę zdrowia — nieporównywalnie wysoki w stosunku do wykonania poprzednich lat — jest konsekwencją założonej w Progra-

mie naprawczym całkowitej spłaty zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOOZ wobec ZUS oraz z tytułu zasądzonego odszkodowania na rzecz Chemeko.

Z porównania struktury działowej wydatków budżetu Powiatu w 2012 r. i analogicznej średniej dla powiatów ziemskich wynika zauważalnie wyższy udział finansowania zadań z zakresu rolnictwa (o 6,4 pkt proc.), ochrony zdrowia (o 3,4 punktu proc.) i administracji (o 2,2 punktu proc.), natomiast zauważalnie niższy dotyczy finansowania zadań z zakresu dróg publicznych (o 5,9 punktu proc.) i pomocy społecznej (o 3,7 punktu proc.).

Rys. 9. Porównanie struktury wydatków w działach klasyfikacji budżetowej Powiatu Górowskiego i powiatów ziemskich łącznie dla 2012 roku

Finansowanie zadań rolnictwa i ochrony zdrowia — jak wynika z analizy struktury wydatków według działów i rodzajów wydatków (dane zawiera Tabela 6) — nie generuje w budżecie Powiatu wydatków na wynagrodzenia i pochodne. Najwyższe wydatki na wynagrodzenia i pochodne generuje realizacja zadań oświaty (klasyfikowane w dziale 801), których finansowanie, odpowiednio w latach stanowi: 25,2%, 16,8%, 26,5%, 23,5% wydatków wykonanych latach 2010–2013 i 19,9% planowanych w roku 2014. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne związane z realizacją zadań administracji (klasyfikowane w dziale 750) stanowią odpowiednio: 7,1%, 4,2%, 6,9%, 5,8% wykonanych w latach 2010–2013 i 6,3% planowanych na rok 2014. Dla porównania — w latach 2012 i 2013 wydatki powiatów ziemskich na wynagrodzenia i pochodne (klasyfikowane w dziale 750) stanowiły 7,2% ich wydatków.

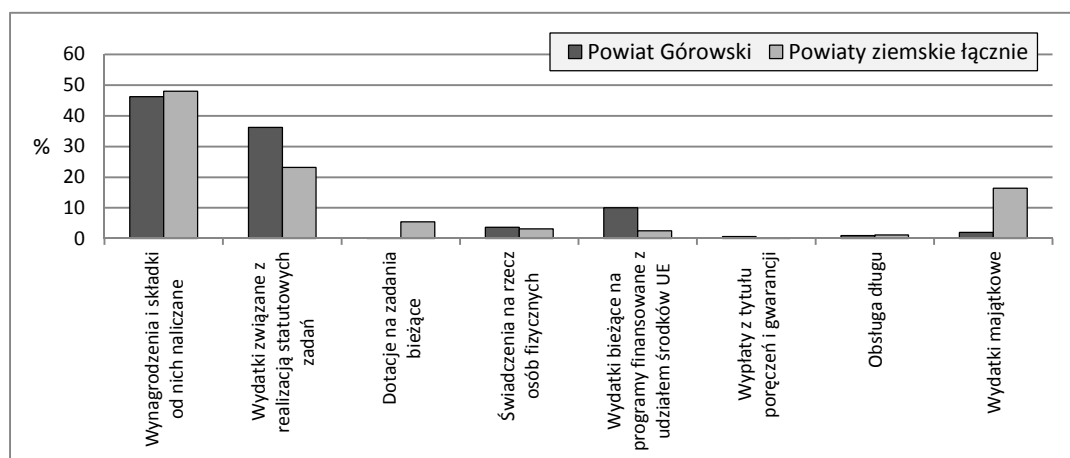
Struktura wydatków budżetu Powiatu (w latach 2010–2014) według rodzaju wydatków wskazuje na szczególnie wysoki udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem, który wzrósł z 94,9% (w 2010 r.) do 99,6 i 99,8% (w latach 2012 i 2013) oraz 99,3% (według planu na rok 2014). W wydatkach budżetu widoczny jest wysoki udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne, które w latach 2010–2012 (w tym w 2011 r. w warunkach porównywalnych) stanowiły ponad 53% wydatków, co wskazuje, że w każdym z lat kształtowały się powyżej średnich dla powiatów. W roku 2013 udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne — spadł do 48,2% wydatków, a z budżetu na rok 2014 wynika — spadek do 42,9% planowanych wydatków.

Wielkości planowane na rok 2014 nie wskazują na możliwość utrzymania stosunkowo wysokiego udziału wydatków bieżących na programy finansowane z udziałem środków UE, który w latach 2010 i 2012 wyniósł 9,2%, w roku 2013 — wzrósł do 19,3% wykonanych wydatków, a w roku 2014 — obniżył się do 6% planowanych wydatków, co może być następstwem decyzji niezależnych od działań organów Powiatu.

Analiza struktury wydatków budżetu Powiatu w podziale na bieżące i majątkowe pozwala zauważyć marginalizację wydatków majątkowych, których udział w latach 2010 i 2011 wyniósł 5,1% i 4,4% (w warunkach porównywalnych), a w kolejnych spadł do 0,4% i 0,2% wykonanych wydatków. Ponadto, w strukturze wydatków budżetu Powiatu w latach 2010–2014 nie występują wydatki majątkowe na programy finansowane z udziałem środków europejskich. Dla porównania — łączne wydatki majątkowe powiatów ziemskich odpowiednio w latach 2010–2013 stanowiły: 21,8%, 18,7%, 12,5% i 12,5%, w tym na programy finansowane z udziałem środków europejskich: 9,5%, 7,2%, 3,7% i 2,7% ich wydatków.

Tabela 7. Struktura wydatków Powiatu Górowskiego wg rodzajów w latach 2010–2013 i planowanych na rok 2014

Wyszczególnienie	2010		2011		2012		2013		Plan na 2014 (stan 30 czerwca)	
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%
Wydatki ogółem, z tego:	36 608 852	100,0	60 200 057	100,0	41 416 621	100,0	47 406 997	100,0	50 317 667	100,0
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane	19 948 979	54,5	20 933 298	34,8	22 222 173	53,7	22 834 389	48,2	21 600 487	42,9
Wydatki związane z realizacją statutowych zadań	8 957 309	24,5	32 697 120	54,3	12 838 872	31,0	12 774 333	26,9	22 787 303	45,3
Dotacje na zadania bieżące	0	0,0	0	0,0	18 955	0,0	352 414	0,7	317 000	0,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 416 881	3,9	1 617 235	2,7	1 868 469	4,5	1 866 595	3,9	1 738 284	3,5
Wydatki bieżące na programy finansowane z udziałem środków UE	3 376 503	9,2	2 280 487	3,8	3 824 885	9,2	9 132 805	19,3	3 004 593	6,0
Wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji	604 738	1,7	556 615	0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Obsługa długu	428 535	1,2	459 638	0,8	486 243	1,2	352 026	0,7	500 000	1,0
Wydatki majątkowe, w tym:	1 875 906	5,1	1 655 662	2,8	157 026	0,4	94 434	0,2	370 000	0,7
– wydatki majątkowe na programy finansowane z udziałem środków UE	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7 995	0,0	0	0,0

Rys. 10. Porównanie struktury wydatków wg rodzajów Powiatu Górowskiego i powiatów ziemskich łącznie (średnia z lat 2010–2013)

Reasumując, na poziom i strukturę wydatków Powiatu w znaczącym stopniu oddziałuje możliwość pozyskania środków na realizację zadań ustawowych oraz finansowanie zadań szczególnych (usuwanie skutków powodzi w latach 2010 i 2011, likwidacja SPZOZ w 2011 r., realizacja programu scalania gruntów rolnych w latach 2012 i 2013), jak i konieczność wykonywania obowiązku wynikającego z:

- zasądzonych w 2012 r. odszkodowania i umowy na ratalną jego spłatę (do 1 maja 2019 r.),
- obligatoryjnego przejścia zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ, w tym spłaty kredytu (do 20 listopada 2036 r.) i niezapłaconych składek ZUS (spłata odroczonej płatności do 30 czerwca 2025 r.).

W strukturze działowej wydatków Powiatu o charakterze stałym dominują wydatki na oświatę i wychowanie (dział 801 — Oświata i wychowanie i 854 — Edukacyjna opieka wychowawcza), z których zdecydowana większość dotyczy wynagrodzeń i pochodnych. Wynagrodzenia i pochodne w tej grupie wydatków stanowią bowiem od 81% (w latach 2010–2012) do 83% (2013 r.) wydatków Powiatu na oświatę i wychowanie oraz od 20% (2011 r.) do 32% (2012 r.) wydatków ogółem.

W związku z powyższym założone w Programie obniżenie w latach 2015–2018 łącznej kwoty wydatków bieżących w głównej mierze zależne będzie od możliwości obniżenia stałych wydatków Powiatu, w tym od racjonalizacji wydatków ponoszonych na oświatę i wychowanie.

5.4. Skutki likwidacji SPZOZ

Wyniki analiz dochodów i wydatków budżetu wskazują niekorzystną sytuację finansową Powiatu i występującą od 2012 r. tendencję jej pogarszania — co znajduje odzwierciedlenie w ujemnym wyniku operacyjnym budżetu, a tym samym w utracie zdolności do zaciągania zobowiązań. W ocenie Izby — sytuacja ta pozostaje w bezpośrednim związku z wystąpieniem wysokich obciążeń finansowych związanych z likwidacją SPZOZ i obligatoryjnym przejęciem zobowiązań z mocy ustawy.

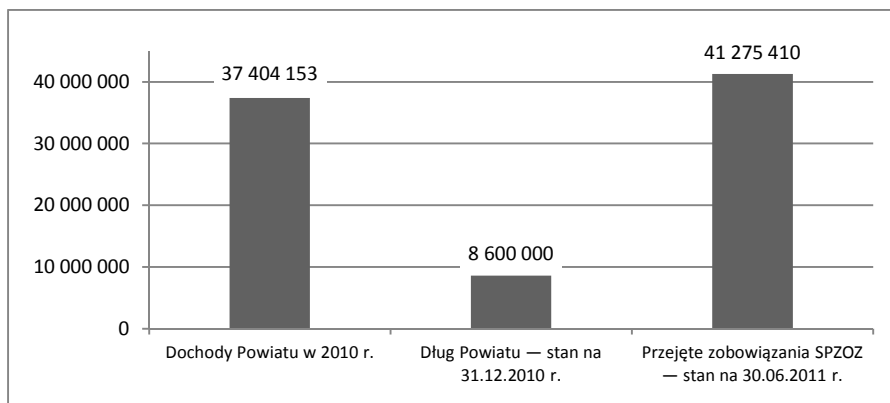
Powiat Górowski był organem założycielskim dla SPZOZ⁹, który — z powodu wysokich strat finansowych oraz wymagalnych zobowiązań — został zlikwidowany. Sytuację finansową SPZOZ przedstawiono poniżej (Tabela 8).

Tabela 8. Sytuacja finansowa SPZOZ

Treść	Według stanu na			
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	25.06.2011 (sprawozdanie likwidacyjne)
I. Aktywa ogółem	6 698 463	6 361 969	6 043 384	976 292
II. Kapitał (fundusz) własny	- 35 040 249	- 35 238 212	- 36 158 651	- 40 299 118
– kapitały (fundusze) ogółem	6 482 546	6 880 006	6 950 640	4 281 407
– wynik finansowy netto ogółem	- 41 522 795	- 42 118 218	- 43 109 291	- 44 580 525
III. Zobowiązania i rezerwy	41 738 712	41 600 181	42 202 035	41 275 410
– kredyty i pożyczki	12 372 940	12 087 940	12 027 940	11 757 940
– z tytułu dostaw i usług	1 191 668	1 049 285	768 160	387 395
– z tytułu podatków, ZUS i innych świadczeń	22 728 172	23 890 484	25 017 690	25 662 496
– pozostałe zobowiązania, fundusze, rezerwy, rozliczenia międzyokresowe	5 445 932	4 572 472	4 388 245	3 467 579

Powiat Górowski w 2011 r. przejął zobowiązania zlikwidowanego SPZOZ w łącznej kwocie 41 275 410,33 zł (według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r.).

⁹ Zgodnie z regulacją zawartą w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. — Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872, z późn. zm.), z dniem 1 stycznia 1999 r. jednostki samorządu terytorialnego przejęły uprawnienia organu administracji rządowej, który utworzył samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.).

Rys. 11. Zobowiązania SPZOZ na tle dochodów i długu Powiatu Górowskiego (w zł)

W ramach programu wieloletniego „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia” Powiat w 2011 r. otrzymał z Ministerstwa Zdrowia dotację w wysokości 22 728 171,81 zł z przeznaczeniem na spłatę zobowiązań publiczno-prawnych przejętych po zlikwidowanym SPZOZ (wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.), co umożliwiło spłatę większości zobowiązań. Do spłaty — wg stanu na 30 czerwca 2014 r. — pozostały jeszcze zobowiązania wobec ZUS (4 037 602 zł) i kredyt (9 837 940 zł).

Z rocznych sprawozdań budżetowych z wykonania planu wydatków (Rb-28S) i z informacji przedstawianych w sprawozdaniach rocznych z wykonania budżetu Powiatu (dalej „dokumenty sprawozdawcze”) oraz w Programie naprawczym i objaśnieniach do WPF (dalej „dokumenty planistyczne”) wynika:

- wykonanie w roku 2011 wydatków na regulowanie zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ w wysokości 23 637 523,14 zł oraz stan zobowiązań w wysokości 18 089 228,83 zł, w tym zobowiązania wymagalne 2 923 937,37 zł (wykazane w sprawozdaniu Rb-28S w rozdziale 85195 — Pozostała działalność, w paragrafie 416 — Pokrycie ujemnego wyniku finansowego i przejętych zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych); z informacji zawartej w dokumentach planistycznych i sprawozdawczych wynika natomiast, że wykonanie wydatków w tym paragrafie obejmuje: finansowanie zobowiązań z tytułu przejętego do spłaty kredytu (270 000 zł) i z tytułu pozostałych zobowiązań (23 045 904,67 zł), w tym z tytułu zaległych składek ZUS (20 192 625,69 zł), wystąpienie zaś zobowiązań wymagalnych dotyczy zaległych składek ZUS (2 923 937,37 zł); sfinansowanie tych wydatków zapewniło otrzymanie dotacji celowej z budżetu państwa w wysokości 22 728 171,81 zł i przeznaczenie środków własnych w wysokości 909 351,33 zł;
- wykonanie w roku 2012 wydatków na regulowanie zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ w wysokości 1 678 435,87 zł oraz zobowiązania w wysokości 4 864 088,83 zł (sprawozdanie Rb-28S w rozdziale 85195 w paragrafie 416 nie wykazuje zobowiązań z tytułu przejętego do spłaty kredytu); informacje przedstawione w dokumentach planistycznych i sprawozdawczych wskazują wykonanie wydatków w wysokości 1 300 291,32 zł wynikających z przejętego do spłaty kredytu (660 000 zł tytułem spłaty rat i 640 291,32 zł tytułem odsetek) i wydatków w wysokości 60 333 zł wynikających z opłacenia zaległych składek ZUS (w ramach zawartego układu ratalnego) oraz wystąpienie zobowiązań wobec ZUS w wysokości 4 229 590,55 zł (3 052 973,41 zł tytułem zaległych płatności i 1 176 617,14 zł tytułem opłaty prolongacyjnej) oraz zobowiązań z tytułu kosztów egzekucji komorniczej (465 397,49 zł) i zobowiązań cywilnoprawnych (169 101,79 zł);
- wykonanie w roku 2013 wydatków na regulowanie zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ w wysokości 1 241 378,96 zł oraz zobowiązania w wysokości 14 886 050,60 zł (sprawozdanie Rb-28S w rozdziale 85111 — Szpitale ogólne, w paragrafie 489 — Pokrycie przejętych zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do

sektora finansów publicznych); informacje przedstawione w dokumentach planistycznych i sprawozdawczych odnoszą się do wykonania wydatków w wysokości 1 077 716,39 zł na regulowanie zobowiązań przejętego do spłaty kredytu (660 000 zł tytułem spłaty rat i 417 716,39 zł tytułem odsetek) i wydatków w wysokości 126 676 zł na regulowanie zobowiązań wobec ZUS (w ramach zawartego układu ratalnego) oraz do wystąpienia zobowiązań z tytułu przejętego do spłaty kredytu (10 167 940,33 zł), zobowiązań wobec ZUS (4 102 914,55 zł) i zobowiązań z tytułu kosztów egzekucji komorniczej (105 600 zł);

- wykonanie za II kw. 2014 r. wydatków na regulowanie zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ w wysokości 750 293,36 zł oraz zobowiązania w wysokości 13 875 541,88 zł (sprawozdanie Rb-28S w rozdziale 85111 w paragrafach 489 i 457); z informacji przedstawionych w dokumentach planistycznych wynika zamiar sfinansowania w tym roku budżetowym wydatków w wysokości 4 561 778 zł (klasyfikowane w § 489), z tego 1 424 500 zł tytułem obsługi przypadających spłat przejętego kredytu (660 000 zł raty i 764 500 zł odsetki), 2 880 195,56 zł tytułem płatności zaległych składek ubezpieczenia społecznego (całkowita spłata zobowiązań wobec ZUS) i 257 082 zł tytułem innych rozliczeń (koszty egzekucji komorniczej, rozliczenia z NFZ, odszkodowanie z tytułu błędu lekarskiego) oraz wydatków w wysokości 39 804,45 zł tytułem opłaty prolongacyjnej (klasyfikowane w § 457);
- planowanie w latach 2015–2036 wydatków na obsługę spłat kredytu, przejętego w lipcu 2011 r. po zlikwidowanym SPZOZ, z tego w latach 2015–2025 w kwotach łącznych (spłata rat i odsetek) od 1 373 500 zł do 862 600 zł rocznie.

Powyższe ustalenia wskazują, że na pokrycie przejętych zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ z budżetu Powiatu w latach 2011–2013 wydatkowano łącznie 26 557 337,97 zł, z czego sfinansowanie wydatków w wysokości 22 728 171,81 zł zapewniła dotacja celowa z budżetu państwa, a sfinansowanie wydatków w wysokości 3 829 166,16 zł zapewniono ze środków własnych budżetu Powiatu. Ponadto, do ustalonej kwoty wydatków sfinansowanych ze środków własnych Powiatu należy dodać wykonane w 2011 r. wydatki z tytułu udzielonych poręczeń (w kwocie 556 615,42 zł) na pokrycie zobowiązań poręczyciela kredytu SPZOZ (przed przejęciem obsługi jego spłaty) oraz wydatki majątkowe z tytułu wniesienia wkładów do spółek prawa handlowego (w kwocie 450 000 zł) na podwyższenie udziału w PCOZ.

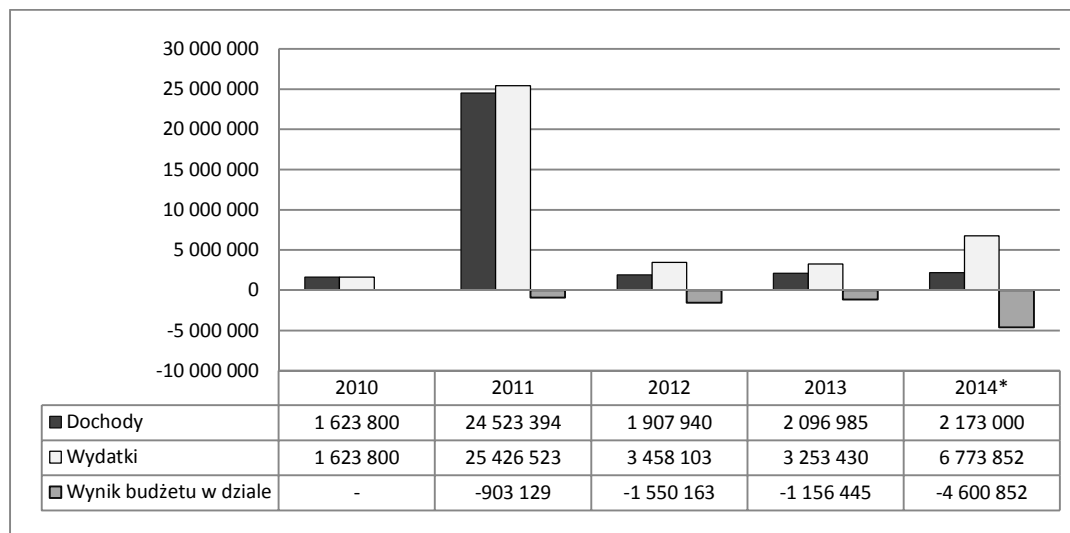
Wyniki analiz wskazują tendencję obniżania się możliwości finansowania przez Powiat wydatków na pokrycie zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ. Potwierdzeniem tego jest zauważalne obniżenie poziomu wydatków — z kwoty 1 915 967 zł (w 2011 r.) do kwoty 1 241 379 zł (w 2013 r.) oraz nieterminowe regulowanie przejętych zobowiązań, z czym wiąże się konieczność ponoszenia wydatków z tytułu odsetek.

Nieterminowe regulowanie płatności i wzrost wydatków z tytułu odsetek wynika z objaśnień przyjętych wartości, załączonych do WPF.

Dopiero w tych szczegółowych objaśnieniach wykazano: że limit roczny wydatków wynikający z harmonogramu spłat przejętego kredytu dla 2013 r. wynosi 1 475 600 zł, że odsetki narosłe od niezapłaconych składek ZUS (do podpisania umowy o ratalnej spłacie) wyniosły 136 258 zł, a zaległość z tytułu niezapłaconych składek wzrosła do 3 060 196 zł, w związku z czym koszty ratalnej spłaty zobowiązań (do 2025 r.) wynoszą 1 229 728 zł. Ustalenia i informacje szczegółowe wskazują, że zobowiązania przejęte po zlikwidowanym SPZOZ z tytułu niezapłaconych składek ZUS wzrosły z kwoty 2 923 937 zł do kwoty 4 102 915 zł (stan na koniec 2013 r.), pomimo wykonania w latach 2012 i 2013 wydatków w wysokości 187 009 zł (nie wykazano wykonania wydatków z tego tytułu w 2011 r.).

W ocenie organów Powiatu — jak wynika z informacji przedstawionych w dokumentach planistycznych i sprawozdawczych przekazanych do nadzoru i kontroli Izby — spłata zobowiązań z tytułu zaległych składek ZUS (2 923 937,37 zł), odsetek i opłaty prolongacyjnej jest zbyt dotkliwym obciążeniem dla budżetu w kolejnych latach i uzasadnia konieczność podjęcia przedsięwzięć naprawczych, natomiast spłata zobowiązań z tytułu przejęcia kredytu (11 757 940,33 zł) nie wymusza takich działań, w tym w związku z uprzednim uwzględnieniem w budżetach kolejnych lat wydatków z tytułu udzielenia poręczenia jego spłaty.

Skutki finansowe spłaty zobowiązań przejętych po SPZOZ w uproszczeniu można przedstawić w postaci różnicy pomiędzy dochodami a wydatkami klasyfikowanymi do działu 851 — Ochrona zdrowia. Wynik budżetu w tej części w latach 2011–2013 był ujemny i w sposób znaczący pogarszał sytuację finansową Powiatu (Rys. 12).

* Plan według stanu na 30 czerwca.

Rys. 12. Dochody i wydatki bieżące Powiatu Górowskiego dotyczące ochrony zdrowia — dział 851 (w zł)

Jednocześnie zauważa się, że wystąpienie tych wyjątkowych obciążeń finansowych nie zwalnia Powiatu z zachowania zasad określonych w art. 242 i 243 u.f.p., ani też nie uprawnia do zastosowania wyłączeń ustawowych, określonych w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. poz. 1456).

5.5. Realizacja wyroku sądowego

Istotny wpływ na sytuację finansową Powiatu ma również wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2012 r. (sygn. akt I ACa 138/10) wydany w związku ze stwierdzeniem przez Wojewodę Dolnośląskiego nieważności decyzji Starosty Górowskiego dotyczącej pozwolenia na budowę.

Na mocy tego wyroku — z klauzulą natychmiastowej wykonalności — Powiat został zobowiązany do zapłaty na rzecz Chemeko (inwestora budującego wysypisko śmieci w miejscowości Rudna Wielka), odszkodowania wraz z odsetkami w łącznej kwocie 10 486 116 zł, z tego: należność główna 5 478 441 zł oraz odsetki naliczone do dnia wyroku 5 007 675 zł. Z powodu braku środków nie była możliwa natychmiastowa zapłata zobowiązań wobec Chemeko. W celu uniknięcia egzekucji komorniczej Powiat zawarł z Chemeko porozumienie na ratalną spłatę zasądzonych odszkodowania z terminem spłaty do maja 2019 roku. Zgodnie z warunkami porozumienia należność główna jest oprocentowana wg stawki obowiązującej dla odsetek ustawowych (obecnie 13% p.a.). Ponadto dokonywane przez Powiat wpłaty w pierwszej kolejności zaliczane są na spłatę należności odsetkowych, a dopiero po ich zapłacie — na spłatę należności głównej.

Na podstawie porozumienia i aneksów prolongujących terminy spłat Powiat w latach 2012–2013 poniósł wydatki bieżące w wysokości 3 400 000 zł z tytułu zapłaty części zaległych odsetek. Zobowiązania wobec Chemeko na koniec 2013 r. wzrosły o 1 267 843 zł z tytułu odsetek należnych po dniu wyroku.

W przypadku dokonywania spłat zgodnie z porozumieniem Powiat byłby zobowiązany do zapłaty na rzecz Chemeko — oprócz odszkodowania w kwocie 5 478 441 zł — odsetek za zwłokę w łącznej kwocie 8 564 189 zł oraz zapewnienia zgodnego z art. 242 u.f.p. źródła ich finansowania.

Tabela 9. Spłata zobowiązań wobec Chemeko zgodnie z zawartym porozumieniem

Wyszczególnienie	Ogółem	Z tego:			
		należność główna	odsetki za zwłokę	z tego naliczone:	
				do dnia wyroku	zgodnie z porozumieniem
Wydatki bieżące z tytułu spłaty zobowiązań wobec Chemeko, z tego w latach:	14 042 630	5 478 441	8 564 189	5 007 675	3 556 514
2012	1 500 000	-	1 500 000	1 500 000	-
2013	1 900 000	-	1 900 000	1 900 000	-
2014	2 400 000	-	2 400 000	1 607 675	792 325
2015	2 400 000	571 626	1 828 374	-	1 828 374
2016	2 400 000	1 853 864	546 136	-	546 136
2017	2 400 000	2 103 167	296 833	-	296 833
2018	900 000	813 805	86 195	-	86 195
2019	142 630	135 979	6 651	-	6 651

W ocenie Izby spłata zobowiązań wobec Chemeko finansowana wyłącznie dochodami Powiatu — przy konieczności realizacji ustawowych zadań — nie jest możliwa i spowoduje wzrost wydatków z tego tytułu (prolongata terminów spłat, koszty egzekucji) lub wystąpienie zobowiązań wymagalnych z innych tytułów (ograniczenie wydatków bieżących spowodowane brakiem możliwości ich finansowania kredytami).

Poprawa sytuacji finansowej Powiatu nastąpi dopiero po całkowitej spłacie zobowiązań wobec ZUS i Chemeko, obciążonych wysokimi kosztami finansowymi w postaci opłaty prolonacyjnej i ustawowych odsetek za zwłokę. Założona w Programie spłata tych zobowiązań w 2014 r. będzie możliwa wówczas, gdy Powiat uzyska niskooprocentowaną pożyczkę z budżetu państwa.

5.6. Deficyt budżetu i źródła jego finansowania

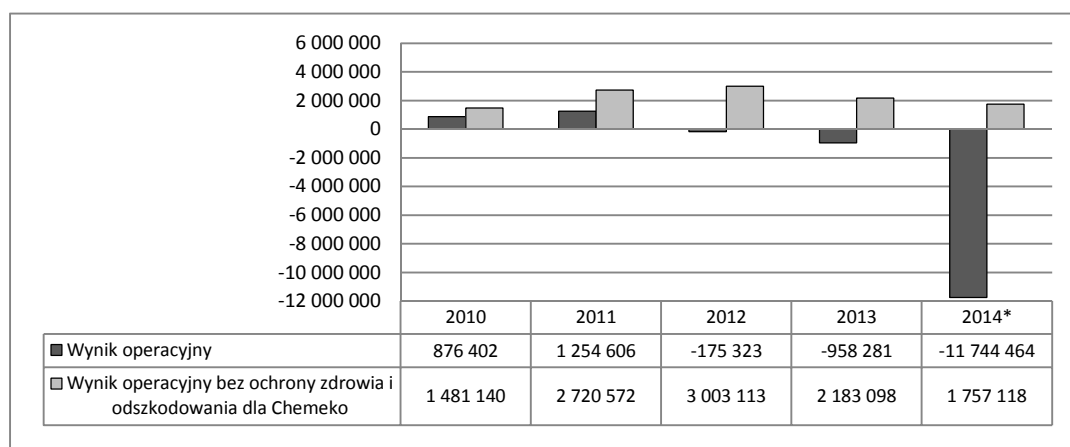
W latach 2010 i 2011 Powiat zrealizował budżety nadwyżkowe oraz dodatni wynik operacyjny (dochody bieżące były wyższe od wydatków bieżących), który był źródłem finansowania ujemnego wyniku majątkowego (wydatki majątkowe były wyższe od dochodów majątkowych). Budżety realizowane w latach 2012 i 2013 oraz planowany na rok 2014 są deficytowe. Ujemne są również wyniki operacyjne (wydatki bieżące wyższe od dochodów bieżących).

Z powodu wykonania w latach 2012 i 2013 wydatków bieżących wyższych od dochodów bieżących (finansowanych wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 u.f.p., oraz innymi środkami) Powiat nie miał możliwości uchwalenia budżetu na rok 2014 z zachowaniem relacji określonych w art. 242–243 u.f.p.

Wynik operacyjny budżetu Powiatu w latach 2012–2014 (określony różnicą dochodów bieżących i wydatków bieżących) byłby również dodatni, gdyby Powiat nie dokonywał spłat zobowiązań przejętych po likwidacji SPZOZ oraz zobowiązań wobec Chemeko, co przedstawiono poniżej (Tabela 10 i Rys. 13).

Tabela 10. Wpływ zobowiązań dotyczących SPZOZ oraz zobowiązań wobec Chemeko na kształtowanie się wyniku bieżącego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	Plan 2014 (stan 30 czerwca)
Dochody bieżące, w tym:	35 609 348	59 799 001	41 084 272	46 354 282	38 203 203
<i>dotacja na spłatę zobowiązań po SPZOZ</i>	-	22 728 172	-	-	-
Wydatki bieżące, w tym:	34 732 946	58 544 395	41 259 595	47 312 563	49 947 667
<i>spłata zobowiązań SPZOZ z poręczeniami (bez wydatków finansowanych dotacją)</i>	604 738	1 465 966	1 678 436	1 241 379	4 601 582
<i>spłata zobowiązań wobec Chemeko</i>	-	-	1 500 000	1 900 000	8 900 000
Wynik operacyjny	876 402	1 254 606	- 175 323	- 958 281	- 11 744 464
Skorygowany wynik operacyjny	1 481 140	2 720 572	3 003 113	2 183 098	1 757 118

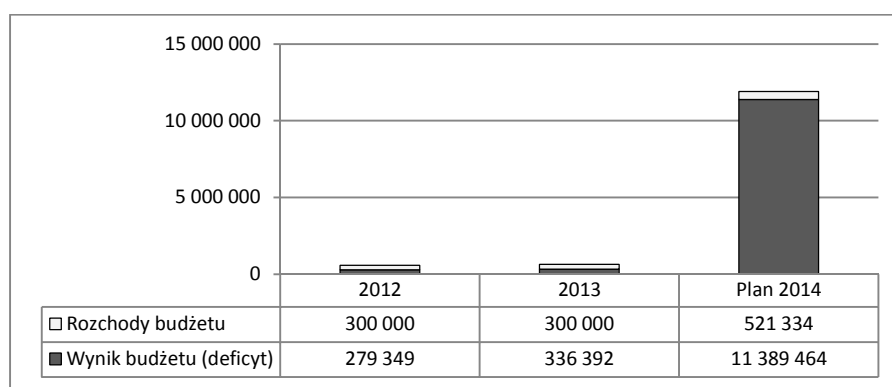

* Plan według stanu na 30 czerwca.

Rys. 13. Skorygowany wynik operacyjny Powiatu Górowskiego

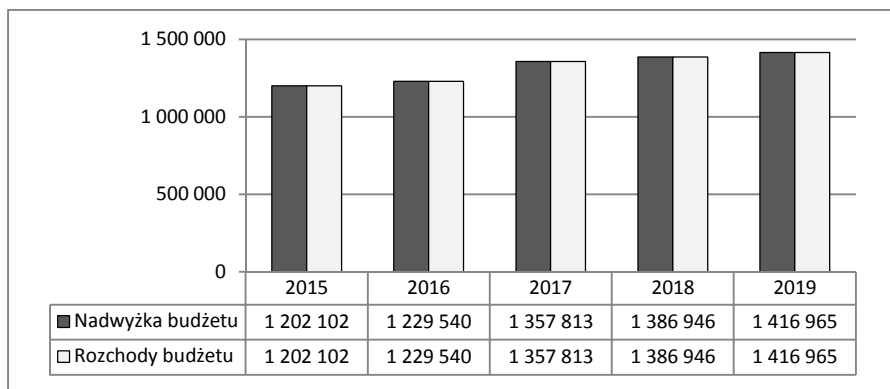
Planowana pożyczka z budżetu państwa stanowi źródło finansowania ujemnego wyniku operacyjnego (spłaty zobowiązań wobec ZUS i Chemeko). Z powodu niezachowania relacji z art. 243 u.f.p. nie jest możliwe zaciągnięcie innych zobowiązań finansowych.

Potrzeby pożyczkowe Powiatu zobrazowano poniżej (Rys. 14).

Rys. 14. Skumulowane potrzeby pożyczkowe Powiatu Górowskiego (w zł)

Powiat od 2015 r. planuje dodatni wynik operacyjny, którego prognozowana wartość w latach 2015–2019 wzrasta od 677 102 zł do 1 291 965 zł i stanowi źródło spłaty zaciągniętych kredytów i planowanej do zaciągnięcia w 2014 r. pożyczki z budżetu państwa.

Rys. 15. Źródła spłaty kredytów i pożyczek Powiatu Górowskiego w latach 2015–2019 (w zł)

Szczegółowe dane dotyczące wielkości budżetowych wykonanych w latach 2010–2013 oraz planowanych w latach 2014–2019, w tym spłat zobowiązań przyjętych po SPZOZ oraz wobec Chemeko, przedstawiono w załączniku (Załącznik nr 3).

5.7. Zadłużenie i koszty jego obsługi

Przejęcie zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ spowodowało niemal trzykrotny wzrost zadłużenia Powiatu, które z kwoty 8 600 000 zł na koniec 2010 r. wzrosło do kwoty 22 711 878 zł na koniec 2011 r., na którą złożyły się:

- zobowiązania z tytułu kredytu o wartości nominalnej 8 300 000 zł (z terminem zapadalności w 2038 r.) — wynikające z zaciągnięcia przez Powiat kredytu na restrukturyzację zadłużenia (kredyt długoterminowy w wysokości 9 200 000 zł, uruchamiany w transzach w latach 2008–2011),
- zobowiązania z tytułu kredytu o wartości nominalnej 11 487 940 zł (z terminem zapadalności w 2036 r.) — wynikające z przejęcia do spłaty zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ (kredyt długoterminowy zaciągnięty przez SPZOZ w 2007 r. przy poręczeniu jego spłaty przez Powiat), których łączna wartość na dzień przejęcia znajduje odbicie w kwocie niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń (20 582 885 zł), wykazanej w sprawozdaniu Rb-Z Powiatu Górowskiego na koniec II kw. 2011 r.,
- zobowiązania wymagalne w wysokości 2 923 937 zł — wynikające z przejęcia zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ z tytułu nieopłaconych składek ubezpieczenia społecznego (zobowiązania wobec wierzycieli grupy IV, w tym przypadku wobec ZUS).

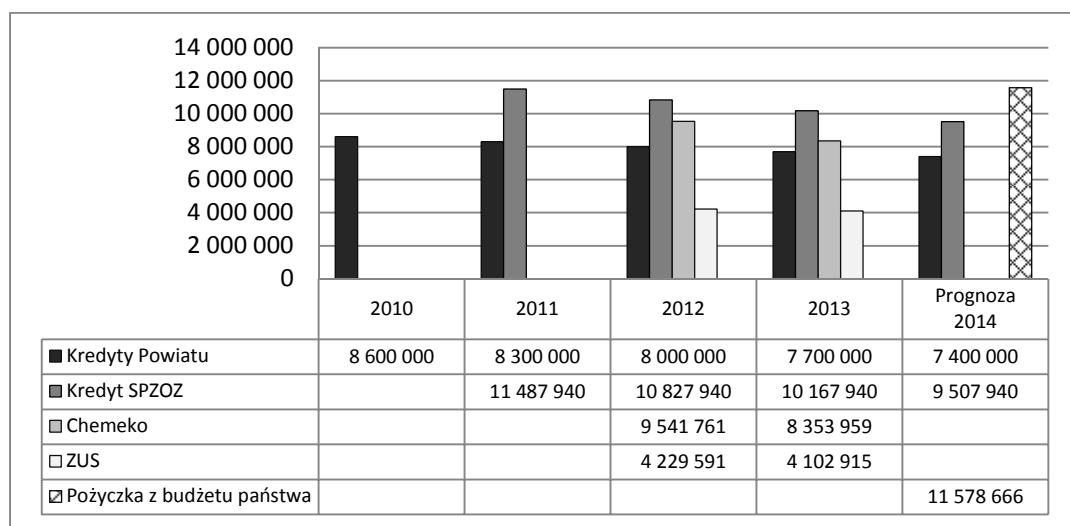
Dokonywanie spłat kredytów w kwotach wynikających z zawartych umów (łącznie po 960 000 zł rocznie) oraz zastąpienie zobowiązań wymagalnych zobowiązaniem o odroczonej płatności (na podstawie zawartego w 2012 r. układu na ratalną spłatę zobowiązań wobec ZUS), znajduje odzwierciedlenie w stosunkowo niewielkim obniżeniu łącznej kwoty długu Powiatu, odpowiednio w latach do kwoty:

- 18 827 940 zł na koniec 2012 r. — obniżenie o 3 883 937 zł, w tym zobowiązań z tytułu kredytów o 960 000 zł;
- 17 867 940 zł na koniec 2013 r. — obniżenie o 960 000 zł zobowiązań z tytułu kredytów;
- 17 462 940 zł na koniec II kw. 2014 r. — obniżenie o 405 000 zł, w tym zobowiązań z tytułu kredytów o 480 000 zł i wystąpienie zobowiązań wymagalnych na kwotę 75 000 zł.

Wyniki badania wskazują, że dokonane w latach 2010 i 2011 spłaty kwot kredytów oraz wykup obligacji, odpowiednio w latach łącznie 2 300 000 zł i 1 300 000 zł, po wyłączeniu transz kredytu zaciągniętego na restrukturyzację zobowiązań Powiatu (2 000 000 zł i 1 000 000 zł) i uwzględnieniu spłaty kredytu przejętego od SPZOZ dokonanej wydatkami budżetu (270 000 zł) — w niewielkim stopniu oddziaływały na zmianę łącznej kwoty długu Powiatu. W WPF wartość nominalna kredytu przejętego po zlikwidowanym SPZOZ wykazywana jest w pozycji „14.2. Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu”, a kwota rocznych spłat w pozycji „14.3. Wydatki zmniejszające dług [...]”.

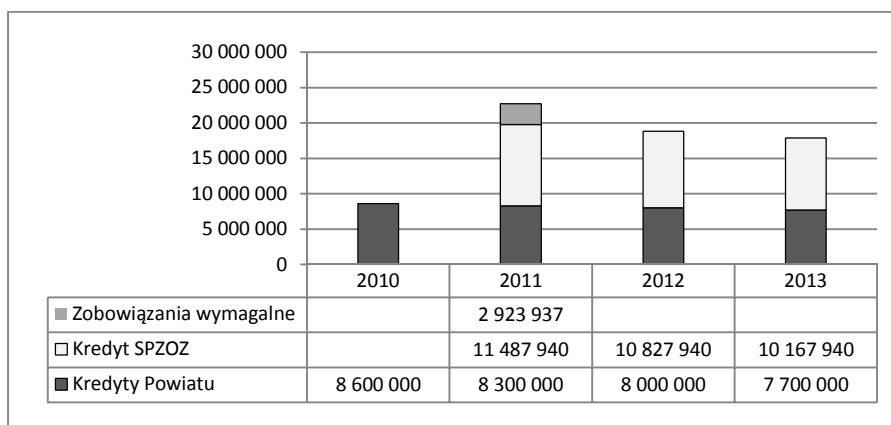
Pozostałe do spłaty przejęte po likwidacji SPZOZ zobowiązania wobec ZUS — wg stanu na 30 czerwca 2014 r. — wynoszą 4 037 602 zł, a z tytułu przejętego kredytu 9 837 940 zł (kredyt był objęty poręczeniem, którego wartość wg stanu na 30 czerwca 2011 r. wynosiła 20 582 885 zł).

Powiat planuje w 2014 r. zaciągnięcie pożyczki z budżetu państwa w wysokości 11 800 000 zł. Spowoduje to wzrost kwoty długu, lecz w całości zostaną spłacone zobowiązania wobec ZUS i Chemeko, co zobrazowano poniżej (Rys. 16).

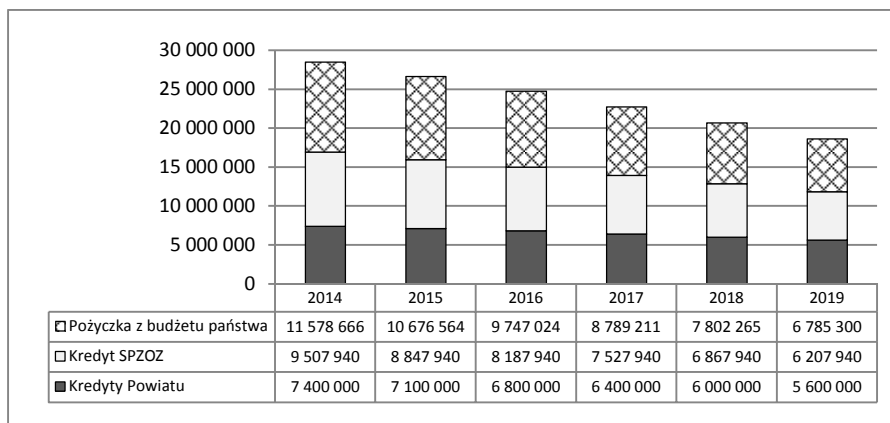

Rys. 16. Dług Powiatu Górowskiego oraz niezaliczane do długu zobowiązania wobec ZUS i Chemeko (w zł)

Przewidywana kwota długu na koniec 2014 r. wynosi 28 486 606 zł, w tym pożyczka z budżetu państwa (po zmniejszeniu o planowaną w br. spłatę) w kwocie 11 578 666 zł.

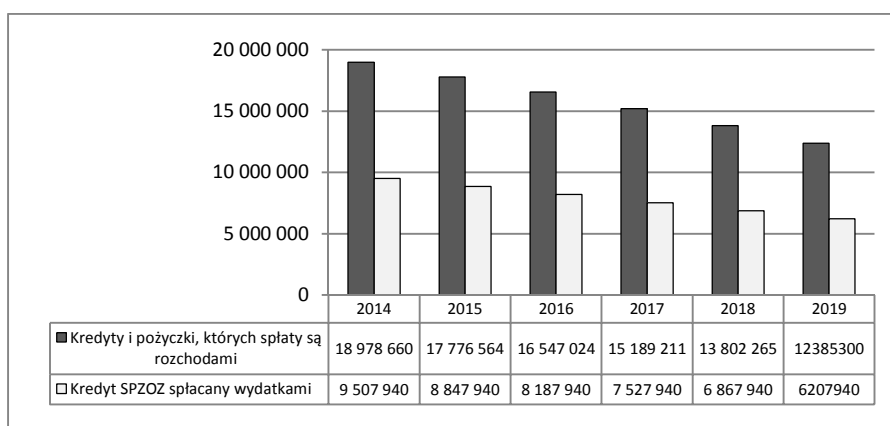

Rys. 17. Skumulowany dług Powiatu Górowskiego w latach 2010–2013 (w zł)

Rys. 18. Skumulowany dług Powiatu Górowskiego w latach 2014–2019 (w zł)

Znaczna część długu Powiatu dotyczy spłacanego wydatkami bieżącymi kredytu przejętego po likwidacji SPZOZ. Odsetki oraz kwoty spłat tego kredytu nie są uwzględniane przy obliczaniu relacji z art. 243 u.f.p. Zmniejszają natomiast wynik operacyjny stanowiący podstawę obliczenia indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia.

Rys. 19. Dług Powiatu Górowskiego wg rodzaju zadłużenia w latach 2014–2019 (w zł)

Zobowiązania Powiatu stanowiące dług publiczny, udzielone poręczenia i gwarancje oraz niezaliczane do długu zobowiązania wobec ZUS i Chemeko — wg stanu na koniec lat 2010–2013 oraz przewidywane na koniec lat 2014–2019 — przedstawiono w załączniku (Załącznik nr 4).

5.8. Działania organów Powiatu podejmowane w celu poprawy sytuacji finansowej Powiatu

W Programie naprawczym, jako podstawowe przedsięwzięcie zmierzające do poprawy sytuacji finansowej Powiatu, przewidziano spłatę w roku 2014 zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ wobec ZUS oraz zobowiązań z tytułu odszkodowania na rzecz Chemeko zasądzonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2012 r. (sygn. akt I ACa 138/10). Jako źródło spłaty ww. zobowiązań zaplanowano pożyczkę z budżetu państwa w wysokości 11 800 000 zł.

Założone w Programie sfinansowanie niskooprocentowaną (3% p.a.) pożyczką z budżetu państwa zobowiązań wobec ZUS oraz Chemeko pozytywnie wpłynie na wynik operacyjny Powiatu, a tym samym na poprawę relacji określonej w art. 243 u.f.p. Efektem finansowym tego przedsięwzięcia jest obniżenie wydatków bieżących w latach 2014–2025 o łączną kwotę ponad 12,6 mln zł poprzez:

- 1) zastąpienie wydatków bieżących rozchodami budżetu (spłaty pożyczki z budżetu państwa 11 800 000 zł),
- 2) zmniejszenie wydatków bieżących w wyniku obniżenia kosztów obsługi zobowiązań — niższe koszty oprocentowania pożyczki od opłaty prolongacyjnej (ZUS) i odsetek za zwłokę (Chemeko).

Jak wynika z Programu, wyżej wymienione przedsięwzięcie w każdym roku spowoduje obniżenie wydatków bieżących związanych ze spłatą zobowiązania wobec ZUS i Chemeko (prognozowane odsetki od pożyczki z budżetu państwa są niższe od wydatków na spłatę zobowiązań ustalonych umową z ZUS i porozumieniem z Chemeko). Skutkiem ww. przedsięwzięcia będzie również obniżenie kosztów finansowych obsługi zobowiązań o 2,7 mln zł (różnica między odsetkami od pożyczki z budżetu państwa a opłatą prolongacyjną naliczoną zgodnie z umową zawartą z ZUS oraz odsetkami naliczonymi zgodnie z porozumieniem zawartym z Chemeko).

Prognozowane efekty realizacji ww. przedsięwzięcia — oszacowane na podstawie przekazanych przez Powiat danych — przedstawiono w załączniku (Załącznik nr 5).

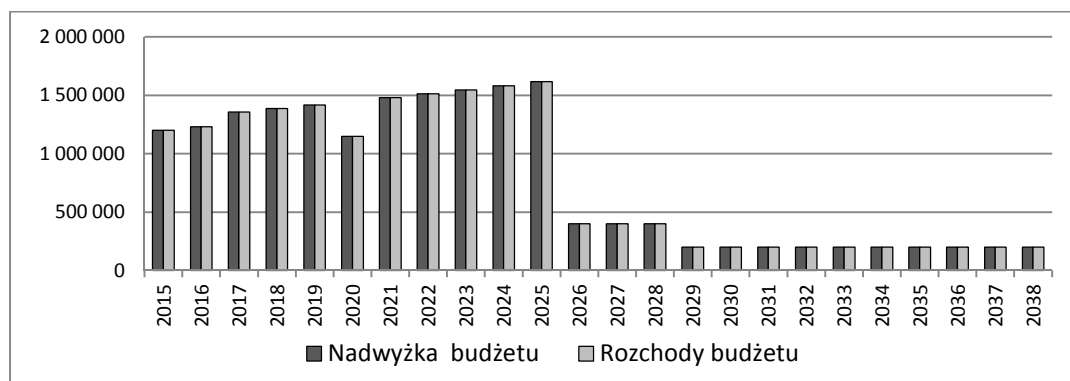
W ramach Programu przewidziano również inne działania mające na celu obniżenie wydatków bieżących Powiatu. Efekty finansowe tych przedsięwzięć wykazano w Programie kwotami zbiorczymi — bez szczegółowego podziału na kategorie stanowiące podstawę ich wyliczenia. Rada Powiatu Górowskiego w Programie założyła:

- 1) ograniczenie wydatków osobowych poprzez zmniejszenie zatrudnienia i czasowe ograniczenie wydatków na wynagrodzenia i pochodne, w tym „zamrożenie” wynagrodzeń do 2018 r. dla Zarządu Powiatu i diet radnych na poziomie z 2013 r. (spełnienie wymogu art. 240a ust. 6 u.f.p.); efekt finansowy ograniczenia wydatków osobowych dla niektórych rozdziałów klasyfikacji budżetowej — z wyjątkiem wydatków w działach 801 i 854 — w latach 2014–2025 oszacowano na kwotę 10,3 mln zł (przy wyliczaniu efektu założono, że w roku 2014 wydatki objęte przedsięwzięciem wyniosą 4,7 mln zł, podczas gdy w uchwale budżetowej Powiatu na rok 2014 wydatki te zaplanowano w kwocie 5,4 mln zł); efekt finansowy ograniczenia wydatków w działach 801 i 854 w latach 2014–2025 oszacowano na kwotę 13,5 mln zł;
- 2) rezygnację — co najmniej przez okres 3 lat — z wydatków na: promocję Powiatu, dotacje z zakresu kultury i sportu dla organizacji pozarządowych, pomoc finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego oraz nieudzielanie poręczeń, gwarancji i pożyczek (spełnienie wymogu art. 240a ust. 5 u.f.p.); efekt finansowy rezygnacji z wydatków na promocję i dotacje w latach 2014–2025 oszacowano w wysokości 0,1 mln zł;
- 3) ograniczenie wydatków na drogi powiatowe oraz zakupy materiałów; efekt finansowy w okresie 2014–2025 oszacowano w wysokości 3,8 mln zł (przy wyliczaniu efektu założono, że w roku 2014 wydatki na ten cel wyniosą 1,2 mln zł, podczas gdy w uchwale budżetowej Powiatu na rok 2014 zaplanowano wydatki w kwocie 1,7 mln zł);
- 4) działania polegające na przeglądzie, inwentaryzacji majątku ruchomego i nieruchomego, a następnie przeznaczenie zbędnego majątku do sprzedaży; przewidziano w latach 2014 i 2015 dochody ze sprzedaży zbędnego mienia w wysokości 0,5 mln zł.

Ponadto w Programie założono, że w okresie do 2018 r. nie będą realizowane nowe inwestycje wymagające finansowania przychodami zwrotnymi (kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych) oraz że w tym okresie ze środków własnych będą realizowane tylko zadania obligatoryjne nałożone na Powiat.

5.9. Uwarunkowania zachowania relacji określonych w art. 242 i 243 u.f.p.

Zaplanowano spłatę pożyczki z budżetu państwa w latach 2014–2025, w tym od 2015 r. finansowaną nadwyżką budżetu.

Rys. 20. Prognozowane nadwyżki i rozchody budżetu w okresie spłaty pożyczki (w zł)

Przy założeniu pełnej realizacji przedsięwzięć określonych w Programie oraz wykonania w okresie jego realizacji dochodów bieżących na poziomie nie niższym, a wydatków bieżących na poziomie nie wyższym niż założony w WPF, Powiat od 2018 r. będzie miał zachowaną relację zadłużenia określoną w art. 243 u.f.p.

Jak wynika z WPF, w roku 2014 naruszona zostanie relacja, o której mowa w art. 242 u.f.p. a w okresie 2014–2017 relacja, o której mowa w art. 243 u.f.p. Jest to konsekwencją założeń przyjętych w Programie. Ujęcie w uchwale budżetowej Powiatu na rok 2014 wydatków na spłatę zasądzanego odszkodowania oraz przejętych po zlikwidowanym SPZOZ zobowiązań wobec ZUS powoduje, że wydatki bieżące nie znajdują pokrycia w dochodach bieżących (deficyt bieżący wynosi 11 744 464 zł). Ze względu na sposób wyliczania indywidualnego wskaźnika zdolności spłaty zadłużenia jednostki określony w art. 243 u.f.p. wartość tego deficytu będzie miała wpływ na poziom ww. wskaźnika w okresie 2015–2017. Dopiero od roku 2018 relacja, o której mowa w art. 243 u.f.p., zostanie zachowana.

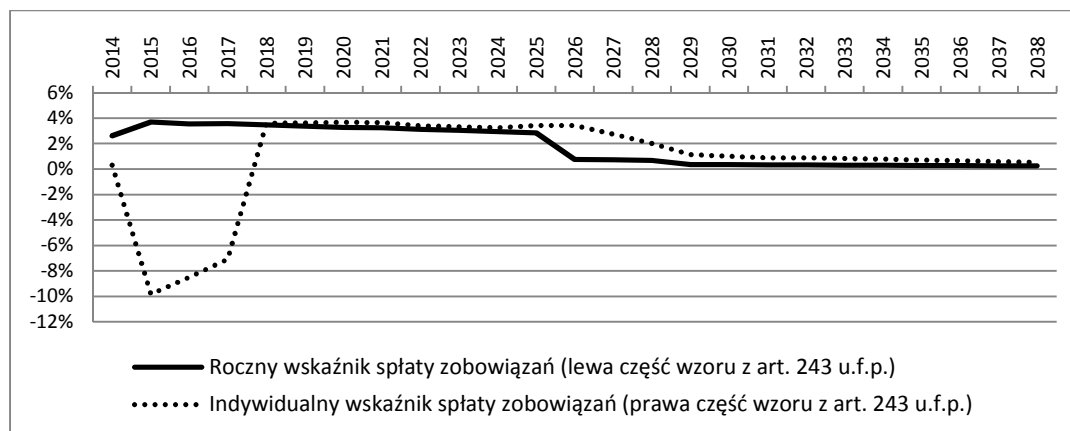
Art. 243 u.f.p. stanowi, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym nie będzie zachowana relacja określona wzorem:

$$\left(\frac{R+O}{D}\right)_n \leq \frac{1}{3} * \left(\frac{Db_{n-1}+Sm_{n-1}-Wb_{n-1}}{D_{n-1}} + \frac{Db_{n-2}+Sm_{n-2}-Wb_{n-2}}{D_{n-2}} + \frac{Db_{n-3}+Sm_{n-3}-Wb_{n-3}}{D_{n-3}} \right),$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- R — planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 oraz art. 90, oraz wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 oraz art. 90,
- O — planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji,
- D — dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym,
- Db — dochody bieżące,
- Sm — dochody ze sprzedaży majątku,
- Wb — wydatki bieżące,
- n — rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,
- n-1 — rok poprzedzający rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,
- n-2 — rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata,
- n-3 — rok poprzedzający rok budżetowy o trzy lata.

Graficzną prezentację kształtowania się relacji, o której mowa w art. 243 u.f.p., wyliczoną na podstawie kwot określonych w WPF przedstawiono poniżej (Rys. 21).

Rys. 21. Kształtowanie się relacji z art. 243 u.f.p. Powiatu Górowskiego w latach 2014–2038

Na wykresie przedstawiony został roczny wskaźnik spłaty zobowiązań Powiatu, definiowany jako iloraz łącznej kwoty spłat rat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych wraz z odsetkami i dyskontem oraz spłatami wynikającymi z udzielonych poręczeń i gwarancji do dochodów ogółem (lewa część wzoru), wraz z indywidualnym wskaźnikiem zdolności spłaty zadłużenia, będącym średnią arytmetyczną z trzech ostatnich lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku i pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów ogółem Powiatu (prawa część wzoru).

W latach 2015–2017 indywidualny wskaźnik zdolności spłaty zadłużenia przyjmuje wartości ujemne. W latach 2018–2026 utrzymuje się na poziomie około 3,5%. Od roku 2027 wskaźnik obniża się stopniowo do poziomu 0,5%. Tendencja spadkowa wynika ze wzrostu prognozowanych dochodów ogółem (rosnący mianownik wzoru), przy zmniejszającej się nadwyżce operacyjnej i braku dochodów z tytułu sprzedaży majątku (malejący licznik). Należy ponadto zauważyć, że w latach 2018–2025 oraz od roku 2029 indywidualny wskaźnik spłaty zobowiązań jest nieznacznie wyższy od rocznego wskaźnika (od 0,3 do 0,5 punktu proc.) i nawet niewielkie odchylenie od założonych w WPF wielkości budżetowych (np. niewykonanie dochodów bieżących) może doprowadzić do niespełnienia relacji określonej w art. 243 u.f.p. Szczegółowe dane dotyczące wielkości budżetowych stanowiących podstawę obliczania relacji określonej w art. 243 u.f.p. przedstawiono w załączniku (Załącznik nr 6).

6. Podsumowanie i wnioski

Powiat pełnił funkcję organu założycielskiego wobec SPZOZ, który z powodu wysokich strat finansowych oraz wymagalnych zobowiązań został zlikwidowany. Przejęte w 2011 r. zobowiązania po zlikwidowanym SPZOZ stanowiły dla budżetu Powiatu znaczne obciążenie. Znaczący wpływ na kondycję finansową Powiatu miał również wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2012 r., nakładający na Powiat obowiązek zapłaty na rzecz Chemeko odszkodowania. Spłata części ww. zobowiązań w latach 2011–2013 oddziaływała w szczególności na kształtowanie się wyniku bieżącego, a w konsekwencji na poziom dopuszczalnego wskaźnika zdolności spłaty zadłużenia, o którym mowa w art. 243 u.f.p. (dla 2014 r. obliczającego w oparciu o wielkości dotyczące okresu 2011–2013).

Powiat nie miał możliwości wykonania ww. zobowiązań poprzez jednorazową spłatę. Zarówno zobowiązania wobec ZUS przejęte po zlikwidowanym SPZOZ jak i wobec Chemeko na mocy porozumień z wierzycielami zostały rozłożone na raty przypadające do spłaty w kolejnych latach budżetowych, co wiązało się z naliczeniem dodatkowych kosztów (odsetek, opłaty prolongacyjnej), których wartość stanowi znaczną część zobowiązań wobec wierzycieli.

Jak wynika z Programu, pierwotne porozumienie zawarte z Chemeko, ze względu na trudną sytuację finansową Powiatu, nie mogło być realizowane i wymagało aneksowania. W konsekwencji termin spłaty zobowiązania głównego oddała się, a narastające odsetki wciąż naliczane są od jego pierwotnej (niepomniejszonej jeszcze) wartości.

W latach 2012 i 2013 Powiat wykonywał prawie wyłącznie wydatki o charakterze bieżącym, w tym wydatki związane ze spłatą ww. zobowiązań, finansując je dochodami bieżącymi, wolnymi środkami, a w 2013 r. także innymi środkami. Wydatki majątkowe miały charakter marginalny.

W budżecie Powiatu na 2014 rok zaplanowano zaciągnięcie pożyczki z budżetu państwa w wysokości 11 800 000 zł z przeznaczeniem na spłatę ww. zobowiązań.

W oparciu o założenia przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej należy stwierdzić, że relacja, o której mowa w art. 242 u.f.p. zostanie naruszona w 2014 r., a relacja, o której mowa w art. 243 u.f.p., w okresie 2014–2017, co oznacza, że w ostatnim roku spłaty pożyczki z budżetu państwa (2025) spełniony zostanie wymóg, o którym mowa w art. 224 u.f.p. Obciążenia roczne budżetu Powiatu spłatą zobowiązań z tytułu kredytu zaciągniętego przez Powiat i pożyczki z budżetu państwa wydają się być możliwe do zrealizowania i bezpieczne dla Powiatu, w szczególności ze względu na konieczność zapewnienia realizacji jego zadań. Należy jednak zauważyć, że w latach 2018–2025 oraz od roku 2029 dopuszczalny wskaźnik zdolności spłaty zadłużenia jednostki będzie tylko nieznacznie wyższy od planowanej relacji spłaty zobowiązań. Pierwszorzędne znaczenie w tej sytuacji będzie miała realizacja założeń przyjętych w Programie, tj. oddziaływanie na zmniejszenie wydatków bieżących związanych z funkcjonowaniem Powiatu oraz stały monitoring przebiegu realizacji budżetów w kolejnych latach. Niekorzystne dla Powiatu zmiany przepisów (m.in. zwiększające zakres obligatoryjnych zadań) mogą spowodować, że relacja zadłużenia (art. 243 u.f.p.) nie zostanie zachowana, jednak Powiat będzie w stanie spłacać zobowiązania z tytułu pożyczki z budżetu państwa.

W ocenie Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu udzielenie pożyczki z budżetu państwa umożliwi Powiatowi realizację jego obowiązkowych zadań oraz — przy konsekwentnej realizacji założeń przyjętych w Programie — ostateczne rozwiązanie problemów związanych ze spłatą zobowiązań po zlikwidowanym SPZOZ wobec ZUS oraz z tytułu zasądzonego odszkodowania wobec Chemeko. W okresie realizacji programu postępowania naprawczego — ze względu na regulacje zawarte w art. 240a ust. 3 w zw. z art. 224 u.f.p. — zaciągnięcie innych niż pożyczka z budżetu państwa zobowiązań nie jest możliwe. Źródłem spłaty zobowiązań mogą być zatem wyłącznie środki pozyskane w związku z zaciągnięciem ww. pożyczki. Nieuzyskanie pożyczki z budżetu państwa uniemożliwi zatem realizację przedsięwzięcia.

Z uwagi na charakter obciążeń budżetu Powiatu oraz regulacje zawarte w ustawie o finansach publicznych starania Powiatu o pozyskanie pożyczki z budżetu państwa należy uznać za w pełni uzasadnione.

Poziom dochodów Powiatu Górowskiego wykonanych w latach 2010–2013 i planowanych na rok 2014 oraz ich dynamika i struktura

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie w latach				Plan na 2014 rok (po zmianach wg stanu na 30 czerwca)	Wskaźniki dynamiki (%)			Planowana dynamika (%)	
		2010	2011	2012	2013		(6:3)	(6:4)	(6:5)	(7:5)	(7:6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Dochody własne, w tym:	6 290 072	8 254 847	8 019 137	9 395 556	10 220 758	149%	114%	117%	127%	109%
	<i>PIT (§ 001)</i>	2 511 392	2 913 319	3 089 816	3 391 256	3 628 517	135%	116%	110%	117%	107%
	<i>CIT (§ 002)</i>	89 469	190 060	178 676	161 173	200 000	180%	85%	90%	112%	124%
	<i>wpływy z opłaty komunikacyjnej (§ 042)</i>	873 207	829 631	761 217	805 423	1 000 000	92%	97%	106%	131%	124%
	<i>wpływy z usług (§ 083)</i>	1 490 031	2 339 798	2 175 991	2 268 034	2 257 570	152%	97%	104%	104%	100%
	<i>sprzedaż majątku (§§ 077, 078, 087)</i>	124 807	–	–	628 689	725 000	504%	×	×	×	115%
2.	Dotacje celowe, z tego:	12 664 059	33 528 068	12 512 833	18 855 316	10 525 440	149%	56%	151%	84%	56%
	<i>na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami</i>	8 112 196	6 888 875	8 545 076	14 772 580	7 906 682	182%	214%	173%	93%	54%
	<i>na zadania własne</i>	2 793 332	24 886 756	2 178 713	2 474 990	1 996 187	89%	10%	114%	92%	81%
	<i>na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej</i>	11 988	42 000	49 167	54 595	–	455%	130%	111%	×	×
	<i>na zadania realizowane na podstawie porozumień pomiędzy JST</i>	1 682 135	1 710 437	1 732 877	1 553 151	222 571	92%	91%	90%	13%	14%
	<i>otrzymane z funduszy celowych</i>	64 408	–	7 000	–	400 000	×	×	×	5714%	×
3.	Subwencja, z tego:	18 450 022	18 805 389	20 605 302	18 819 733	18 182 005	102%	100%	91%	88%	97%
	<i>oświatowa</i>	11 939 802	12 615 063	14 179 553	12 349 295	11 742 694	7%	98%	87%	83%	95%
	<i>wyrównawcza</i>	4 662 521	4 590 283	4 998 276	4 868 371	4 954 902	104%	106%	97%	99%	102%
	<i>równoważąca</i>	1 523 636	1 556 031	1 404 681	1 575 526	1 484 409	103%	101%	112%	106%	94%
	<i>środki na uzupełnienie dochodów</i>	324 063	44 012	22 792	26 541	–	8%	60%	116%	0%	0%
4.	Dochody ogółem	37 404 153	60 588 304	41 137 272	47 070 605	38 933 203	126%	78%	114%	95%	83%
Struktura dochodów według źródeł (%)											
Udział dochodów własnych w dochodach		16,8%	13,6%	19,5%	20,0%	26,3%					
Udział dotacji celowych w dochodach		33,9%	55,3%	30,4%	40,1%	27,0%					
Udział subwencji w dochodach		49,3%	31,0%	50,1%	40,0%	46,7%					

Dochody i wydatki Powiatu Górowskiego według działów klasyfikacji budżetowej wykonane w latach 2010–2013 i planowane na rok 2014

Działy klasyfikacji budżetowej	2010 rok		2011 rok		2012 rok		2013 rok		Plan na 2014 rok (po zmianach wg stanu na 30 czerwca)	
	Dochody	Wydatki	Dochody	Wydatki	Dochody	Wydatki	Dochody	Wydatki	Dochody	Wydatki
OGÓŁEM	37 404 153	36 608 852	60 588 304	60 200 057	41 137 272	41 416 621	47 070 605	47 406 997	38 928 203	50 317 667
010 – Rolnictwo i łowiectwo	2 959 592	2 958 066	1 400 002	1 448 941	2 854 928	2 854 928	8 618 260	8 618 260	1 804 590	1 804 590
020 – Leśnictwo		10 000		28 302		19 733		23 654		50 500
600 – Transport i łączność	3 011 354	4 249 035	2 262 371	3 928 402	1 502 347	2 764 715	1 274 342	2 575 925	10 000	1 671 400
700 – Gospodarka mieszkaniowa	508 006	297 664	351 994	249 718	469 462	314 567	413 939	248 176	508 878	343 189
710 – Działalność usługowa	362 081	362 081	766 445	711 273	657 643	570 292	747 455	597 351	687 650	637 650
750 – Administracja publiczna	202 688	4 240 024	200 582	3 883 642	145 509	5 513 064	138 868	5 708 304	838 296	13 505 376
751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	13 519	13 512								
752 – Obrona narodowa	1 400	1 400								
754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 024 760	3 124 274	3 011 750	3 062 429	3 224 847	3 224 847	3 425 027	3 438 671	3 265 618	3 275 618
756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	3 474 068		3 933 010		4 121 437		4 495 982		4 958 517	
757 – Obsługa długu		1 033 274		1 016 253		486 243		352 026		500 000
758 – Różne rozliczenia	18 457 062		18 805 389		20 745 302		19 447 652		18 807 005	170 000
801 – Oświata i wychowanie	655 391	11 258 404	1 825 826	12 338 857	1 936 280	13 445 140	2 338 398	13 343 134	1 304 833	12 353 606
851 – Ochrona zdrowia	1 623 800	1 623 800	24 523 393	25 876 523	1 907 940	3 536 184	2 096 985	3 253 430	2 173 000	6 773 582
852 – Pomoc społeczna	2 098 714	3 334 064	2 285 688	3 674 565	2 711 948	4 548 890	3 079 136	5 065 697	3 519 927	5 382 281
853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	549 497	1 322 421	661 875	1 267 178	450 644	1 430 397	823 791	1 803 386	741 589	1 676 319
854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	305 985	2 617 251	277 146	2 618 329	210 224	2 665 734	86 532	2 338 747	108 300	2 108 556
900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	156 236	92 430	282 833	30 598	198 761		84 239	4 091	200 000	20 000
921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		44 158		30 468		22 790		18 004		20 000
926 – Kultura fizyczna		26 994		34 578		19 096		18 140		25 000
Udział % w wartości ogółem										
010 – Rolnictwo i łowiectwo	7,9%	8,1%	2,3%	2,4%	6,9%	6,9%	18,3%	18,2%	4,6%	3,6%
600 – Transport i łączność	8,1%	11,6%	3,7%	6,5%	3,7%	6,7%	2,7%	5,4%	0,0%	3,3%
758 – Różne rozliczenia	49,3%	0,0%	31,0%	0,0%	50,4%	0,0%	41,3%	0,0%	48,3%	0,3%
801 – Oświata i wychowanie	1,8%	30,8%	3,0%	20,5%	4,7%	32,5%	5,0%	28,1%	3,4%	24,6%
851 – Ochrona zdrowia	4,3%	4,4%	40,5%	43,0%	4,6%	8,5%	4,5%	6,9%	5,6%	13,5%
852 – Pomoc społeczna	5,6%	9,1%	3,8%	6,1%	6,6%	11,0%	6,5%	10,7%	9,0%	10,7%
854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	0,8%	7,1%	0,5%	4,3%	0,5%	6,4%	0,2%	4,9%	0,3%	4,2%

Budżety Powiatu Górowskiego wykonane w latach 2010–2013 oraz planowane w latach 2014–2019

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonane w latach				Plan na 2014 rok (po zmianach wg stanu na 30 czerwca)	Prognoza* na lata				
		2010	2011	2012	2013		2015	2016	2017	2018	2019
1.	Dochody ogółem, z tego:	37 404 153	60 588 304	41 137 272	47 070 605	38 928 203	48 198 000	48 977 300	50 186 100	51 375 500	52 593 500
1.1.	Dochody bieżące, w tym:	35 609 348	59 799 001	41 084 272	46 354 282	38 203 203	47 173 000	48 352 300	49 561 100	50 750 500	51 968 500
	– udział w podatku PIT	2 511 392	2 913 319	3 089 816	3 391 256	3 628 517	3 798 000	3 996 600	4 237 600	4 425 700	4 622 200
	– udział w podatku CIT	89 469	190 060	178 676	161 173	200 000	202 500	206 400	210 800	215 300	219 700
	– podatki i opłaty	41 078 270	1 191 842	1 328 059	1 326 830	1 644 500	2 949 700	3 023 400	3 099 000	3 173 400	3 249 600
	– subwencja ogólna	18 450 022	18 805 389	20 605 302	18 819 733	18 182 005	18 547 000	19 179 700	19 932 900	20 463 300	20 989 800
	– dotacje i środki na cele bieżące, w tym: na spłatę zobowiązań SPZOZ	10 994 060	32 738 765	12 492 833	18 767 682	10 997 559	19 586 800	20 076 470	20 578 400	21 072 300	21 578 000
1.2.	Dochody majątkowe, w tym:	1 794 805	789 303	53 000	716 323	725 000	1 025 000	625 000	625 000	625 000	625 000
	– ze sprzedaży majątku	124 806	-	-	628 689	725 000	1 025 000	625 000	625 000	625 000	625 000
	– dotacje i środki na inwestycje	1 669 999	789 303	20 000	87 634	-	-	-	-	-	-
2.	Wydatki ogółem, z tego:	36 608 852	60 200 057	41 416 621	47 406 997	50 317 667	46 995 898	47 747 760	48 828 287	49 988 554	51 176 535
2.1.	Wydatki bieżące, w tym:	34 732 946	58 544 395	41 259 595	47 312 563	49 947 667	46 495 898	47 247 760	48 328 287	49 488 554	50 676 535
	– na wynagrodzenia i pochodne	19 948 979	20 933 298	22 222 173	22 834 389	21 600 487	21 203 500	20 997 500	20 997 500	21 554 000	22 092 500
	– z tytułu poręczeń i gwarancji (za SPZOZ)	604 738	556 615	-	-	-	-	-	-	-	-
	– na obsługę długu (odsetki i dyskonto)	428 535	459 638	486 246	352 026	500 000	575 024	507 585	439 313	390 180	350 161
	– na spłatę zobowiązań SPZOZ**	-	23 637 523	1 678 436	1 241 379	4 601 582	660 000	660 000	660 000	660 000	660 000
	– na zapłatę odszkodowania dla Chemeko	-	-	1 500 000	1 900 000	8 900 000	-	-	-	-	-
2.2.	Wydatki majątkowe	1 875 906	1 655 662	157 026	94 434	370 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
3.	Wynik budżetu (- deficyt, + nadwyżka), z tego:	795 301	388 247	- 279 349	- 336 392	- 11 389 464	1 202 102	1 229 540	1 357 813	1 386 946	1 416 965
3.1.	Wynik operacyjny (poz. 1.1. – poz. 2.1.)	876 402	1 254 606	- 175 323	- 958 281	- 11 744 464	677 102	1 104 540	1 232 813	1 261 946	1 291 965
3.2.	Wynik majątkowy (poz. 1.2. – poz. 2.2.)	- 81 101	- 866 359	- 104 026	621 889	355 000	525 000	125 000	125 000	125 000	125 000
4.	Przychody budżetu, z tego:	2 656 785	2 150 560	1 244 040	664 691	11 910 798	-	-	-	-	-
4.1.	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2.	Wolne środki (art. 217 ust. 2 pkt 6 u.f.p.)	656 785	1 150 560	1 244 040	664 691	110 798	-	-	-	-	-
4.3.	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	2 000 000	1 000 000	-	-	11 800 000	-	-	-	-	-
5.	Rozchody budżetu, z tego:	2 300 000	1 300 000	300 000	300 000	521 334	1 202 102	1 229 540	1 357 813	1 386 946	1 416 965
5.1.	Spłata rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych, w tym:	2 300 000	1 300 000	300 000	300 000	521 334	1 202 102	1 229 540	1 357 813	1 386 946	1 416 965
	– podlegające ustawowemu wyłączeniom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2.	Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Planowane od 2015 r. kwoty wydatków dotyczą spłaty rat kapitałowych przejętego kredytu SPZOZ (bez wydatków z tytułu odsetek obciążających Powiat).

** Wydatki na spłatę zobowiązań przejętych po likwidacji SPZOZ w rozdziale 85195 (§ 4160) wykonane w latach 2011–2012 oraz wydatki w rozdziale 85111 (§ 4570 i § 4890) w 2013 r. i plan 2014 r.

**Zobowiązania Powiatu zaliczane do długu publicznego, poręczenia i gwarancje
oraz zobowiązania przejęte po likwidacji SPZOZ i wobec Chemeko**

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na koniec				2014 rok		Prognoza na koniec lat				
		2010	2011	2012	2013	stan na 30 czerwca	prognoza na koniec roku	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Kwota długu, z tego:	8 600 000	22 711 878	18 827 940	17 867 940	17 462 940	28 486 606	26 624 504	24 734 964	22 717 151	20 670 205	18 593 240
1.1.	– kredyty i pożyczki, w tym:	8 600 000	19 787 940	18 827 940	17 867 940	17 387 940	28 486 606	26 624 504	24 734 964	22 717 151	20 670 205	18 593 240
	<i>przejęty kredyt SPZOZ (splacany wydatkami)</i>	-	11 487 940	10 827 940	10 167 940	9 837 940	9 507 940	8 847 940	8 187 940	7 527 940	6 867 940	6 207 940
	<i>planowana pożyczka z budżetu państwa</i>	-	-	-	-	-	11 578 666	10 676 564	9 747 024	8 789 211	7 802 265	6 785 300
1.2.	– zobowiązania wymagalne, w tym:	-	2 923 937	-	-	75 000	-	-	-	-	-	-
	<i>zobowiązania wymagalne przejęte po SPZOZ</i>	-	2 923 937	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Poręczenia i gwarancje												
2.	Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	21 139 500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec ZUS niezaliczane do długu												
3.	Zobowiązania wobec ZUS, z tego:	-	-	4 229 591	4 102 915	4 037 602	-	-	-	-	-	-
	<i>należność główna</i>	-	-	3 000 196	2 880 196	2 820 196	-	-	-	-	-	-
	<i>opłata prolongacyjna</i>	-	-	1 229 395	1 222 719	1 217 406	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu odszkodowania dla Chemeko niezaliczane do długu												
4.	Zobowiązania wobec Chemeko, z tego:	-	-	9 541 761	8 353 959	8 300 000	-	-	-	-	-	-
4.1.	– należność główna	-	-	5 478 441	5 478 441	5 478 441	-	-	-	-	-	-
4.2.	– ustawowe odsetki za zwłokę	-	-	4 063 320	2 875 518	2 821 559	-	-	-	-	-	-

Prognozowane efekty realizacji przedsięwzięcia polegającego na spłacie zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SPZOZ wobec ZUS oraz zobowiązań wobec Chemeko

Treść	Spłata zobowiązań wobec ZUS i Chemeko na obecnych warunkach	Z tego:					Przewidywane wydatki z tytułu odsetek od pożyczki z budżetu państwa	Efekt w postaci zmniejszenia wydatków bieżących (8 – 2)	W tym: obniżenie kosztów finansowych obsługi zobowiązań (8 – 4 – 7)	
		ZUS	w tym:		Chemeko	w tym:				
			opłata prolongacyjna	odsetki za zwłokę		bieżące wynikające z porozumienia				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Wydatki ogółem, z tego w latach:	14 745 545	4 102 915	1 222 719	10 642 630	5 164 189	3 556 514	2 117 668	- 12 627 877	- 2 661 565	
2014	2 531 942	131 942	11 942	2 400 000	2 400 000	792 325	87 948	- 2 443 994	- 716 319	
2015	2 537 316	137 316	17 316	2 400 000	1 828 374	1 828 374	335 024	- 2 202 292	- 1 510 666	
2016	2 542 779	142 779	22 779	2 400 000	546 136	546 136	307 586	- 2 235 193	- 261 329	
2017	2 620 999	220 999	42 531	2 400 000	296 833	296 833	279 313	- 2 341 686	- 60 051	
2018	1 203 042	303 042	66 105	900 000	86 195	86 195	250 180	- 952 862	97 880	
2019	456 751	314 121	77 184	142 630	6 651	6 651	220 161	- 236 590	136 326	
2020	325 528	325 528	88 591	-	-	-	189 229	- 136 299	100 638	
2021	337 146	337 146	100 209	-	-	-	157 357	- 179 789	57 148	
2022	491 094	491 094	160 046	-	-	-	124 515	- 366 579	- 35 531	
2023	653 542	653 542	228 382	-	-	-	90 673	- 562 869	- 137 709	
2024	687 534	687 534	262 374	-	-	-	55 803	- 631 731	- 206 571	
2025	357 872	357 872	145 260	-	-	-	19 879	- 337 993	- 125 381	

**Kształtowanie się relacji z art. 243 u.f.p. Powiatu Górowskiego w latach 2014–2038
(uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej z 30 czerwca 2014 r.)**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Dochody ogółem	60 588 304	41 137 272	49 729 642	47 070 605	38 928 203	48 198 000	48 977 300	50 186 100	51 375 500	52 593 500	53 840 700	53 867 800	55 800 600	57 084 000	58 454 100
Dochody bieżące	59 799 001	41 084 272	49 721 642	46 354 282	38 203 203	47 173 000	48 352 300	49 561 100	50 750 500	51 968 500	53 215 700	53 867 800	55 800 600	57 084 000	58 454 100
ze sprzedaży majątku	0	0	0	628 689	725 000	1 025 000	625 000	625 000	625 000	625 000	625 000	0	0	0	0
Wydatki ogółem	60 200 057	41 416 621	50 144 333	47 406 997	50 317 667	46 995 898	47 747 760	48 828 287	49 988 554	51 176 535	52 392 803	52 388 031	54 287 989	55 537 547	56 872 777
Wydatki bieżące, w tym:	58 544 395	41 259 595	50 073 533	47 312 563	49 947 667	46 495 898	47 247 760	48 328 287	49 488 554	50 676 535	51 892 803	52 308 031	53 890 689	55 148 547	56 435 477
wydatki na obsługę długu (odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy)	459 638	486 243	450 000	352 026	500 000	575 024	507 585	439 313	390 180	350 161	309 229	267 356	224 514	180 673	135 802
Rozchody budżetu (spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych)	1 570 000	300 000	300 000	300 000	521 334	1 202 102	1 229 540	1 357 813	1 386 946	1 416 965	1 447 897	1 479 769	1 512 611	1 546 453	1 581 323
Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	4,27%	1,91%	1,51%	1,39%	2,62%	3,69%	3,55%	3,58%	3,46%	3,36%	3,26%	3,24%	3,11%	3,03%	2,94%
Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny)	2,07%	-0,43%	-0,71%	-0,70%	-28,31%	3,53%	3,53%	3,70%	3,67%	3,64%	3,62%	2,90%	3,42%	3,39%	3,45%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	x	x	x	x	0,31%	-9,82%	-8,50%	-7,08%	3,59%	3,63%	3,67%	3,64%	3,39%	3,31%	3,24%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	x	x	x	x	0,31%	-9,81%	-8,49%	-7,08%	3,59%	3,63%	3,67%	3,64%	3,39%	3,31%	3,24%
max. limit spłat (planistyczny) — (R+O)/D (z wyłączeniami)	x	x	x	x	-2,31%	-13,51%	-12,05%	-10,66%	0,13%	0,27%	0,41%	0,40%	0,28%	0,28%	0,30%
max. limit spłat (wg wykonania) — (R+O)/D (z wyłączeniami)	x	x	x	x	-2,31%	-13,50%	-12,04%	-10,66%	0,13%	0,27%	0,41%	0,40%	0,28%	0,28%	0,30%

Wyszczególnienie	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
1	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Dochody ogółem	59 798 500	61 173 800	62 580 800	63 657 600	65 364 700	66 802 700	68 272 400	69 774 300	71 239 600	72 735 600	74 263 100	75 822 600	77 414 900	78 963 200
Dochody bieżące	59 798 500	61 173 800	62 580 800	63 657 600	65 364 700	66 802 700	68 272 400	69 774 300	71 239 600	72 735 600	74 263 100	75 822 600	77 414 900	78 963 200
ze sprzedaży majątku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	58 181 253	60 773 800	62 180 800	63 257 600	65 164 700	66 602 700	68 072 400	69 574 300	71 039 600	72 535 600	74 063 100	75 622 600	77 214 900	78 763 200
Wydatki bieżące, w tym:	57 752 253	60 358 700	61 775 300	63 161 000	64 737 600	66 205 800	67 706 300	69 239 900	70 735 900	72 263 400	73 822 900	75 415 200	77 040 900	78 621 700
wydatki na obsługę długu (odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy)	89 871	60 000	50 000	40 000	35 000	30 000	25 000	20 000	15 000	10 000	7 000	5 000	3 000	2 000
Rozchody budżetu (spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych)	1 617 247	400 000	400 000	400 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	2,85%	0,75%	0,72%	0,69%	0,36%	0,34%	0,33%	0,32%	0,30%	0,29%	0,28%	0,27%	0,26%	0,26%
Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny)	3,42%	1,33%	1,29%	0,78%	0,96%	0,89%	0,83%	0,77%	0,71%	0,65%	0,59%	0,54%	0,48%	0,43%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	3,42%	3,42%	2,73%	2,01%	1,13%	1,01%	0,88%	0,89%	0,83%	0,77%	0,71%	0,65%	0,59%	0,54%
Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	3,42%	3,42%	2,73%	2,01%	1,13%	1,01%	0,88%	0,89%	0,83%	0,77%	0,71%	0,65%	0,59%	0,54%
max. limit spłat (planistyczny) — (R+O)/D (z wyłączeniami)	0,57%	2,67%	2,01%	1,32%	0,77%	0,67%	0,55%	0,57%	0,53%	0,48%	0,43%	0,38%	0,33%	0,28%
max. limit spłat (wg wykonania) — (R+O)/D (z wyłączeniami)	0,57%	2,67%	2,01%	1,32%	0,77%	0,67%	0,55%	0,57%	0,53%	0,48%	0,43%	0,38%	0,33%	0,28%